

บทที่ 4

การวิเคราะห์นโยบาย เนื้อหา และผู้อ่าน ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับแยกส่วนจุดประกาย

เนื่องจากการวิเคราะห์นโยบาย เนื้อหา และผู้อ่าน ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับแยกส่วนจุดประกาย มีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษานโยบายและความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหา และความต้องการของผู้อ่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องตรงกันของปัจจัยทางด้านการสื่อสารทั้งสามส่วน ตามแนวคิดจากแบบจำลองความเข้าใจระหว่างกัน (COORIENTATION MODEL) รวมทั้งพิจารณาถึงกระบวนการทำงาน ตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรค เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นการนำเสนอผลการวิจัยจึงแบ่งออกเป็นสี่ส่วน ดังนี้

1. ความเป็นมาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย
2. สภาพทั่วไปและกระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการจุดประกาย
3. นโยบายและความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ
4. การวิเคราะห์เนื้อหา
5. การวิเคราะห์ผู้อ่าน
6. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างนโยบาย กับเนื้อหา และผู้อ่านของฉบับแยกส่วนจุดประกาย

1. ความเป็นมาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย

หลังจากการเปิดตัวหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ หนังสือพิมพ์ธุรกิจรายวันฉบับแรกในขณะนั้น เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2530 ของบริษัท เดอะเนชั่นพับลิชชิงกรุ๊ป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับกระแสคนธุรกิจและความต้องการข่าวสารของนักธุรกิจ-นักลงทุน หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจได้มีการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาเรื่อยมา ทั้งนี้เพื่อให้ยืนอยู่ในตลาดการค้าข้อมูลที่มีคู่แข่งเพิ่มขึ้นได้อย่าง

มั่นคง ดังเช่น ในปี พ.ศ.2533 ทางด้านรูปแบบได้มีการเพิ่มสีหน้าแรกของแต่ละฉบับแยกส่วน (Section) เพื่อให้ดึงดูดใจผู้อ่านมากขึ้น ส่วนด้านเนื้อหาได้พยายามนำเสนอเนื้อหาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น บทความทางด้านเทคโนโลยี อสังหาริมทรัพย์ ทุนการเงิน การธนาคาร การท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม และอื่นๆ ในปีถัดมาได้มีการแบ่งสัดส่วนในการนำเสนอข่าวและข้อมูลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยในวันจันทร์นำเสนอข่าวสารข้อมูลด้านการเงิน วันอังคารเป็นเรื่องราวของธุรกิจเจาะตลาดโลกสำหรับผู้ส่งออก วันพุธเป็นวิวัฒนาการด้านไฮเทค วันพฤหัสบดีเป็นเรื่องราวของธุรกิจการเมือง วันศุกร์เป็นข้อมูลด้านก่อสร้างและที่ดิน ส่วนในวันเสาร์ และอาทิตย์ คือ ฉบับแยกส่วน "จุดประกาย"(เดิม) ซึ่งนำเสนอความเคลื่อนไหวของสินค้าและบุคคลมืออาชีพในสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้ง เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน (Life Style) ของคนในแวดวงธุรกิจ

หลังจากดำเนินการได้ระยะหนึ่งประมาณปลายปี พ.ศ.2535 - ต้นปีพ.ศ.2536 ผู้บริหารและนักข่าวอาวุโสในขณะนั้นเห็นว่าหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจควรมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นนอกเหนือจากการเพิ่มฉบับแยกส่วนด้านการเมืองแล้วควรมีฉบับแยกส่วนที่เสนอเนื้อหาเชิงสังคมออกเป็นประจำทุกวัน ซึ่งวิธีที่ดีที่สุดก็คือการปรับรูปแบบและเนื้อหาของสิ่งพิมพ์ภายใต้หัว "จุดประกาย" ให้ครอบคลุมความสนใจอย่างหลากหลายของผู้อ่าน

สำหรับจุดกำเนิดของจุดประกาย นายอดิศักดิ์ สิมปรุ่งพัฒนกิจ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ อธิบายว่าเกิดจากความคิดที่ว่าหนังสือพิมพ์ภาษาไทยส่วนใหญ่ ไม่มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของสารคดี เหมือนหนังสือพิมพ์ภาษาต่างประเทศ อย่างเช่น Outlook section ของหนังสือพิมพ์ Bangkok Post หรือ Focus Section ของหนังสือพิมพ์ The Nation ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในด้านความพึงพอใจของผู้อ่าน ประกอบกับหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ต้องการที่จะปรับปรุงเนื้อหาให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น จึงได้ริเริ่มออกฉบับแยกส่วนจุดประกายขึ้นมา

วันที่ 22 มีนาคม 2536 ฉบับแยกส่วนจุดประกายรายวัน จำนวน 8 หน้า ประเดิมแผงหนังสือเป็นวันแรก โดยใช้ทีมงานจากหน้าศิลปวัฒนธรรมของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ร่วมกับทีมงานจุดประกายเดิม ภายใต้การกำกับดูแลของบรรณาธิการบริหารหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ นายอดิศักดิ์ สิมปรุ่งพัฒนกิจ และหัวหน้าข่าวจุดประกาย นายมานพ อินสมตัว

วัตถุประสงค์สำคัญในการออกฉบับแยกส่วนจุดประกาย คือการเพิ่มสีสันและความหลากหลาย เพื่อยกระดับคุณภาพของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ โดยมีเป้าหมาย ซึ่งสรุปจากการสัมภาษณ์นายอดิศักดิ์ สิมปรุ่งพัฒนกิจ บรรณาธิการบริหารกรุงเทพธุรกิจ และนายองอาจ พึ่งพาณิชย์ บรรณาธิการจุดประกายคนปัจจุบัน ได้ดังนี้

1. เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน สมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เนื่องจากเล็งเห็นว่าข้อมูลด้านธุรกิจไม่เพียงพอ และเรื่องราวทางเศรษฐกิจก็มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะในตลาดหุ้น ยังหมายรวมถึงเรื่องปากท้องและการดำเนินชีวิตทั่วไป ซึ่งหนังสือพิมพ์ควรตอบสนองในด้านข้อมูลให้กับผู้อ่านอย่างกว้างขวางและมีสีสัน เพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านด้วย
2. เพื่อขยายฐานผู้อ่าน การออกฉบับแยกส่วนจุดประกาย จะเสริมให้ผู้อ่านอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นครอบครัวคนใกล้ชิด หรือบุคคลในที่ทำงานของสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ได้รับประโยชน์จากหนังสือพิมพ์ด้วย ในขณะเดียวกันการตอบสนองความต้องการให้กับผู้อ่านได้อย่างหลากหลายและน่าสนใจในหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ น่าจะเป็นทางเลือก ที่มีส่วนอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์ของกรุงเทพธุรกิจของผู้่านกลุ่มใหม่
3. เพื่อเสริมภาพพจน์องค์กร การนำเสนอสาระอย่างหลากหลายในเชิงสังคมเป็นการแสดงจุดยืนขององค์กร โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจว่าไม่เพียงเป็นหนังสือพิมพ์ธุรกิจ แต่มีความรับผิดชอบต่อสังคมด้วย ถือเป็นจุดแข็งของหนังสือพิมพ์ประการหนึ่ง

2. สภาพทั่วไปและกระบวนการทำงานของกองบรรณาธิการฉบับแยกส่วนจุดประกาย

สภาพโดยทั่วไปของกองบรรณาธิการ ฉบับแยกส่วนจุดประกาย มีสถานภาพเทียบได้กับโต๊ะข่าวโต๊ะหนึ่งงานหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ความสัมพันธ์ภายในกองบรรณาธิการมีความสนิทสนมเป็นกันเอง ปัจจุบันมีบรรณาธิการที่ดูแลด้านการบริหารจัดการ คือ นายองอาจ พึ่งพาณิษฐ์ และหัวหน้ากองบรรณาธิการ คือ นายมานพ อินสมัตว์ พร้อมด้วยทีมงานทั้งสิ้น 19 คน ทั้งนี้ไม่รวมโต๊ะข่าวสิ่งแวดล้อมและผู้แปลสารคดีต่างประเทศ ซึ่งมีพื้นที่งานการนำเสนอเนื้อหาส่วนหนึ่งอยู่ในฉบับแยกส่วนจุดประกายด้วย

ลักษณะการบริหารงาน แบ่งตามสายงานที่รับผิดชอบ มีหัวหน้าข่าวแต่ละสายทำหน้าที่กำกับดูแล และตรวจแก้งานเขียนของนักข่าว ประกอบด้วยทีมข่าวอีก 5 ทีม ได้แก่

ทีมข่าวปก - นายประจวบ วัจจ เป็นหัวหน้าข่าว

ทีมข่าวศิลปวัฒนธรรมและทีมข่าวผู้หญิง-แพชั่น

- นายอนันต์ สือประดิษฐ์ เป็นหัวหน้าข่าว

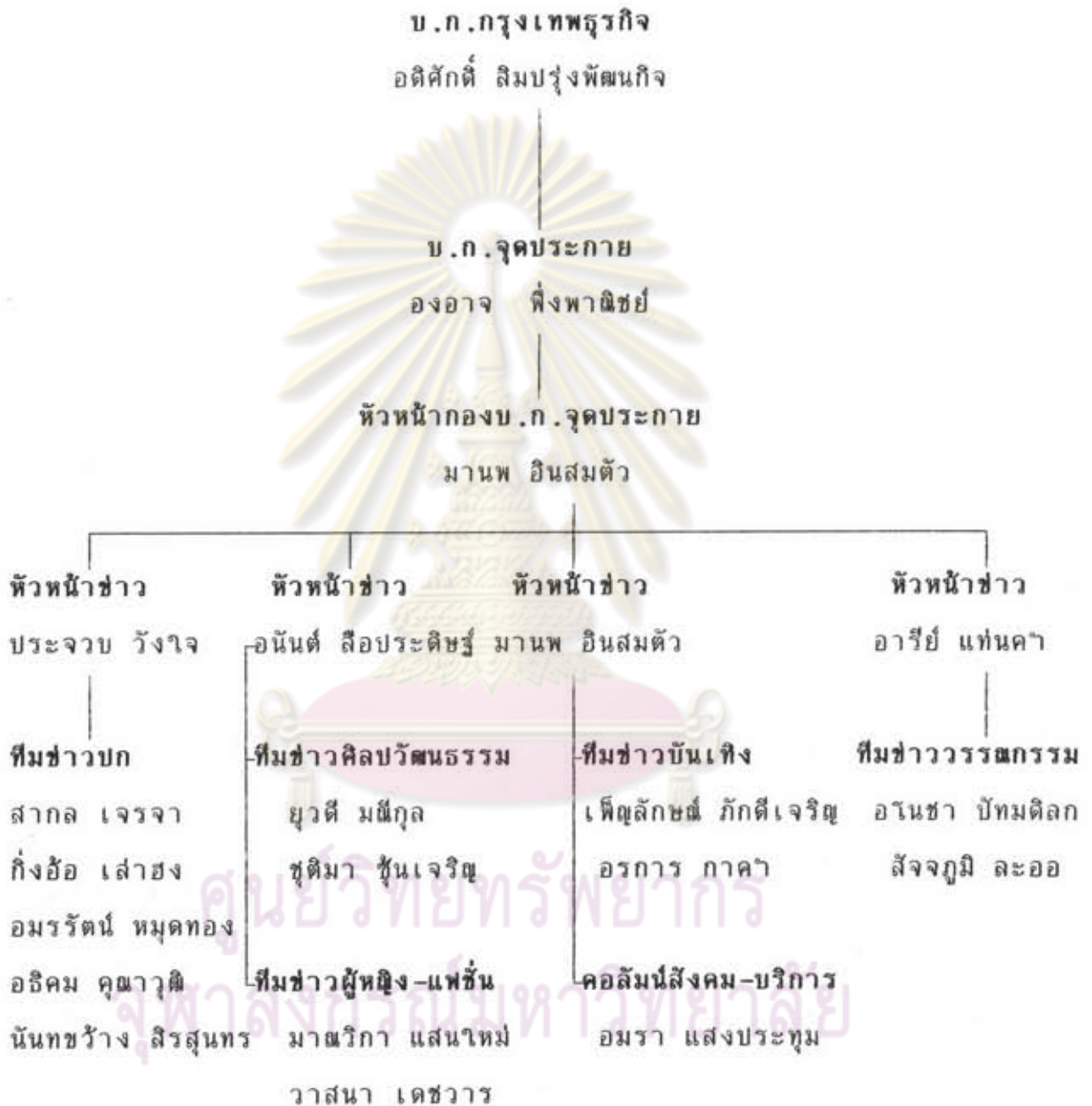
ทีมข่าวบันเทิง - นาฏกรรม และคอลัมน์ข่าวสังคม-บริการ

- ดูแลโดยนายมานพ อินสมัตว์

ทีมวรรณกรรม - นายอารีย์ แทนคำ เป็นหัวหน้าข่าว

(ตามแผนผังในหน้าถัดไป)

แผนผังการบริหารงานของกองบรรณาธิการจุดประกาย

ด้วยเหตุที่การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เพียงฉบับแยกส่วนจุดประกายวันจันทร์-วันเสาร์ ตั้งแต่เริ่มออกจนถึงวันที่ 22 มีนาคม 2539 ดังนั้นในการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ จึงเฉพาะเจาะจงไปที่ทีมข่าวของกองบรรณาธิการจุดประกาย ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาฉบับวันจันทร์-วันเสาร์เท่านั้น กลุ่มประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยหัวหน้าข่าว 3 คน ทีมข่าวบก 5 คน ทีมข่าวศิลปวัฒนธรรม 1 คน ทีมข่าวผู้หญิง-แพชั่น 2 คน ทีมข่าวบันเทิง-นาฏกรรม 2 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน

กระบวนการทำงาน

จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกองบรรณาธิการจุดประกาย พบว่ากระบวนการทำงานของนักเขียนนักข่าว มีการแบ่งความรับผิดชอบในผลงานตามประเภทของข่าวอย่างชัดเจน นักข่าวในแต่ละทีมจะต้องรับผิดชอบในการหาข่าว หรือเรื่องราวมาลงในคอลัมน์ของตนให้ได้ตามกำหนด โดยในแต่ละอาทิตย์กองบรรณาธิการจุดประกายจะมีการประชุมข่าว 1 ครั้ง ทุกวันจันทร์ เวลาประมาณ 16.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งแต่ละครั้งจะมีธรรมเนียมปฏิบัติคือ

1. การเสนอประเด็นข่าวของนักข่าวแต่ละทีม โดยเสนอประเด็นที่คาดว่าจะนำมาเขียนในสัปดาห์นั้นต่อที่ประชุม และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมซักถาม รวมทั้งแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี)

2. การระดมความคิดเพื่อหาประเด็นสำหรับข่าวบก โดยผู้ร่วมประชุม ทั้งบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว นักเขียนนักข่าว จะเสนอประเด็นหรือมุมมองที่คิดว่าน่าสนใจ และสามารถนำมาเขียนเป็นสารคดีได้ต่อที่ประชุม จากนั้นจะเปิดให้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว ถ้าที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบด้วย จะมอบหมายให้ทีมข่าวบกหาข่าวที่เหมาะสมติดตามประเด็นนั้นเพื่อนำเสนอต่อไป

3. วาระพิเศษ หากในรอบสัปดาห์ใดมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกองบรรณาธิการเกิดขึ้น และสมควรจะรายงานต่อที่ประชุม จะมีการแจ้งวาระพิเศษ เป็นต้นว่า ต้องการปรับหน้าโดยตัดทอนหรือเพิ่มคอลัมน์ในหน้าใดหน้าหนึ่งมีการตกเดือนเรื่องการส่งงานจากบรรณาธิการกรุงเทพธุรกิจ พบข้อผิดพลาดเกิดขึ้นและต้องการหาข้อตกลงเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป ฯลฯ

สำหรับขั้นตอนในการทำงานของนักเขียนนักข่าว ตั้งแต่เริ่มหาประเด็นไปจนถึงนำเสนอออกมาเป็นเรื่องราวสารคดี พอดีจะแบ่งคร่าวๆ ได้ดังนี้

1. การคัดเลือกประเด็น นักเขียนนักข่าวจะหาประเด็นจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ ชาวแจกหรือชาวประชาสัมพันธ์จากองค์กร หน่วยงาน หรือบริษัทห้างร้านต่างๆ โดยพิจารณาตามความน่าสนใจ ความเหมาะสมกับประเภทของข่าวในความรับผิดชอบ และไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับธุรกิจ หรือกลุ่มผลประโยชน์ใด สำหรับแหล่งข้อมูลที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง นักเขียนนักข่าวมักจะหาประเด็นจากการสอบถาม พูดคุย การลงพื้นที่ รวมทั้งการติดตามจากสื่อมวลชนอื่นๆ หากเป็นเรื่องที่เคยนำเสนอแล้ว นักเขียนนักข่าวอาจจะรายงานความสืบหน้าหรือพยายามหาประเด็นหรือแง่มุมที่แตกต่างออกไป

2. การนัดช่างภาพ เนื่องจากฉบับแยกส่วนจุดประกายมีรูปแบบเป็นสารคดี ดังนั้นภาพจึงมีความสำคัญในการสื่อสารเรื่องราวเป็นอย่างยิ่ง หลังจากที่หาประเด็นข่าวได้แล้ว นักข่าวจะต้องลงหมายงานในสมุดเพื่อนัดช่างภาพ โดยหัวหน้าช่างภาพจะทำหน้าที่จัดส่งช่างภาพไปถ่ายภาพตามวันเวลาที่ได้บันทึกไว้ จากนั้นนักข่าวจะอธิบายภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะนำเสนอ เพื่อให้ช่างภาพสามารถหามุมมองในการถ่ายภาพที่สื่อสารได้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการนำเสนอได้

3. การรวบรวมข้อมูล นอกจากการจดบันทึก บันทึกเทป (การสนทนาหรือการสัมภาษณ์) และการสัมภาษณ์แล้ว หลายครั้งนักเขียนนักข่าวจะต้องหาข้อมูล

เพิ่มเติมจากเอกสาร หรือการสอบถามเพิ่มเติมในกรณีที่ข่าวสารข้อมูลมีความคลุมเครือทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลา และพื้นที่ในการนำเสนอเนื้อหา หากเป็นการนำเสนอใน ส่วนของข่าวปก นักเขียนนักข่าวจำเป็นต้องหาข้อมูลให้ได้มากที่สุด และครอบคลุมที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่สำหรับในหน้าอื่นซึ่งมีลักษณะเป็นกิ่งข่าวกิ่งสารคดี นักเขียนนักข่าวอาจเลือกเสนอในบางแง่มุมเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากมีพื้นที่น้อยกว่าและยังจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเรื่องความทันเวลา (Timeliness) ด้วย

4. การนำเสนอเนื้อหา เมื่อได้ข้อมูลตามที่ต้องการแล้ว นักเขียนนักข่าวจะนำข้อมูลข่าวสารที่ได้มานำเสนอ โดยเลือกประเด็นที่น่าสนใจที่สุดเป็นแกนหลัก ประกอบด้วยประเด็นย่อยอื่นๆ (ถ้ามี) ทั้งนี้การตัดสินใจเลือกประเด็นใดเป็นประเด็นสำคัญนั้นส่วนใหญ่มักขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เขียนเอง เช่นเดียวกับรูปแบบในการนำเสนอ นักข่าว หรือผู้เขียน จะเป็นคนหาวิธีการเขียนตาม que เห็นว่าเหมาะสมตามแนวของตนเอง โดยในส่วนนี้บางครั้งอาจฟังพาดพิง บรรณาธิการจุดประกาย อธิบายว่า จุดประกายไม่มีการจำกัดแนวการเขียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคของนักเขียนนักข่าวแต่ละคนเอง เพียงแต่จะดูมาให้หายขาดหรือพาดพิงผู้อื่นในทางเสียหายโดยไม่ตรงกับความเป็นจริงเท่านั้น

เกี่ยวกับรูปแบบการเขียนสารคดี บรรณาธิการจุดประกายให้ ความเห็นว่า มีความสำคัญไม่น้อย เนื่องจากต้องการให้เรื่องราวที่ปรากฏในหน้าจุดประกาย มีความน่าอ่าน น่าติดตาม ดังนั้นจึงไม่ควรเป็นการรายงานที่แข็งกระด้างแบบข่าว ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ควรใช้สำนวนสละสลวยมากเกินไป การเขียนที่ดีควรรใช้ภาษาที่น่าอ่านและเหมาะสมกับเรื่องที่นำมาเสนอมากที่สุด

5. การส่งงาน หลังจากเขียนเรื่องเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักข่าว จะส่งชื่อแฟ้มข้อมูล (File) ที่พิมพ์ไว้บนเครื่องคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งภาพที่ได้คัดเลือกพร้อมกับช่างภาพ ส่งให้กับผู้ตรวจแก้ต้นฉบับ (Rewriter) ในสมุดส่งงาน โดยนักเขียนนักข่าวจะต้องส่งงานล่วงหน้า 2 วัน ตัวอย่างเช่น หน้านาฏกรรม กำหนดออกทุกวันพุธ บนพื้นที่หน้า 8 ผู้เขียนจะต้องส่งงานในวันจันทร์ เพื่อให้หัวหน้าข่าวที่รับ

ผิดชอบในสายงานนั้นตรวจต้นฉบับ และส่งให้ฝ่ายศิลป์นำไปจัดรูปแบบหน้า เพื่อส่งพิมพ์ในวันเดียวกัน

3. นโยบายและความคิดเห็นของกองบรรณาธิการจุดประกาย

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า ในการออกฉบับแยกส่วนจุดประกาย ทางคณะผู้บริหารในขณะนั้นมิได้มีการวางนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่กำหนดแนวทางคร่าวๆ คือ การเป็นเวทีในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างหลากหลายทั้งสาระและความบันเทิง ส่วนแนวทางในการทำงาน มอบหมายให้บรรณาธิการกรุงเทพมหานคร และบรรณาธิการจุดประกาย เป็นผู้กำกับดูแล จากการสัมภาษณ์นายองอาจ สิมปรุ่งพัฒนกิจ และนายองอาจ พึ่งพาณิชย์ พอจะสรุปเป็นนโยบายได้ใน 2 ระดับ คือ

1. ระดับบริหาร นายอดิศักดิ์ สิมปรุ่งพัฒนกิจ ในฐานะผู้คุมหางเสือ กรุงเทพมหานคร ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแนวนโยบายต่อฉบับแยกส่วนจุดประกายว่า ในส่วนของการบริหารนั้น ทางบริษัทได้ทุ่มเททั้งทางด้านทรัพยากร และบุคลากร เพื่อให้จุดประกายมีทีมงานที่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้มีศักยภาพในการนำเสนอเนื้อหาตามแนวทางที่วางไว้ นั่นคือ "ความหลากหลายและลึกซึ้ง" ทั้งนี้บรรณาธิการกรุงเทพมหานคร มองว่าผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจ นักลงทุน และผู้บริหารในองค์กร ซึ่งไม่เพียงต้องการข่าวสารทางด้านธุรกิจเท่านั้น ยังมีความคิดอ่านในเชิงสังคมด้วย แนวทางกว้างๆ ในการนำเสนอเนื้อหาที่บรรณาธิการกรุงเทพมหานคร ได้วางไว้ก็คือ การนำเสนอประเด็นทางสังคม พร้อมไปกับเนื้อหาด้านบันเทิงที่มีสาระ โดยเปิดโอกาสให้ทีมงานได้นำเสนอสาระความคิดอย่างเต็มที่

2. ระดับปฏิบัติการ นายองอาจ พึ่งพาณิชย์ ในฐานะผู้กำกับ ด้านนโยบายของกองบรรณาธิการจุดประกาย กล่าวว่าในอันดับแรกต้องยึดถือ นโยบายรวมในหลักการคือ ความยุติธรรม ส่วนแนวทางในการนำเสนอเนื้อหา อย่างเป็นรูปธรรมตามทิศทางของตน คือ ต้องนำเสนอสารคดีที่เป็นสาระทั้งทางด้าน

สังคมวัฒนธรรมและบันเทิง โดยเฉพาะฉบับแยกส่วนจุดประกายคือส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ดังนั้นในการนำเสนอ จึงให้ความสำคัญกับการนำเสนอความซับซ้อนของข่าวในรูปแบบของสารคดี โดยในการเสนอสารคดีจากข่าว ควรจะต้องหาประเด็นที่ซ่อนอยู่ หรือมุมมองที่แตกต่างจากข่าวรายวัน และถ้าเป็นไปได้ควรโยงไปถึงประเด็นทางสังคมวัฒนธรรม แต่ถ้าเป็นเรื่องความสนใจทั่วไป (Human Interest) หรือข่าวสารด้านบันเทิง ควรให้สาระแก่ผู้อ่าน เนื้อหาที่นำเสนอจะต้องเป็นข้อเท็จจริง ไม่มีการใส่สีตีไข่เพื่อให้ขายได้ ส่วนลักษณะการนำเสนอ นั้นเป็นวิจารณาของผู้เขียนเอง

ในกรณีที่เป็นการเสนอประเด็นปัญหาซึ่งมีความขัดแย้ง หรือมีความคิดเห็นเป็นหลายฝักฝ่าย ได้วางแนวทางที่ควรจะเป็นสำหรับสารคดีในจุดประกายไว้อย่างหยาบๆ คือ

- การนำเสนอข้อมูลอย่างกลางๆ คือให้ข้อมูลและข้อเท็จจริง รวมทั้งมุมมองอย่างหลากหลาย ตรงไปตรงมา ให้ความสำคัญกับความเห็นต่างๆ อย่างเท่าเทียม เพื่อให้ผู้อ่านได้นำแนวคิดมุมมองเหล่านั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจ

- ในกรณีที่มีความเห็นเป็น 2 ทาง ต้องพยายามหาแนวทางที่ 3 สำหรับผู้อ่านได้ใช้ในการพิจารณาไตร่ตรอง

- ถ้าผู้เขียนต้องการแสดงทัศนคติหรือจุดยืนของตนเองลงไป ต้องสามารถแสดงเหตุและผลได้อย่างยุติธรรม

แต่ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่นักเขียนนักข่าวรวบรวมมาได้ รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ของผู้เขียนเองภายใต้การดูแลของหัวหน้าข่าวในสายงานนั้น

สำหรับ ภาพในอุดมคติของฉบับแยกส่วนประเภทสารคดี นั้น บรรณาธิการจุดประกายเสนอว่า

ประการแรก ควรเป็นสารคดีที่คนอ่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับชีวิตประจำวันได้

ประการที่สอง น่าจะเป็นความรู้ที่ให้ประโยชน์ในเชิงความคิด สำหรับการมองไปสู่อนาคต หรือยกระดับสติปัญญาความรู้ของคนอ่านให้มากขึ้น

ประการที่สาม สารที่นำเสนอควรรักษาความบันเทิงกับผู้อ่านไป
พร้อมกัน

ประการสุดท้าย คือการกระตุ้นสำนึกทางสังคม สารคดีที่ดีควร
สะท้อน หรือย้ำเตือนให้คนอ่านตระหนักถึงปัญหาที่สะสมอยู่ในสังคม ด้วยการให้ข้อมูล
ข้อเท็จจริงโดยไม่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นการสั่งสอน

ข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

ตั้งผลการศึกษาที่ได้กล่าวไปแล้วในตอนต้น ถึงแนวนโยบาย และ
กระบวนการทำงานในกองบรรณาธิการฉบับแยกส่วนจุดประกาย พร้อมไปกับการ
สังเกตการณ์ในกองบรรณาธิการ ทำให้พบข้อเท็จจริงประการหนึ่งคือ นักเขียนนักข่าว
มีอิสระในการทำงานค่อนข้างสูง นับตั้งแต่การคัดเลือกประเด็นจนถึงวันส่งงาน กอปร
กับการบริหารที่บรรณาธิการจุดประกายเน้นว่า ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน
ภายในกองบรรณาธิการมากกว่าการใช้อำนาจสั่งการ ดังนั้นประสบการณ์และทัศนคติ
ของกองบรรณาธิการต่อบทบาทของตนเองในฐานะสื่อมวลชน รวมถึงความคิดเห็นที่มี
ต่อผู้อ่าน จึงมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาที่ปรากฏในฉบับแยกส่วนจุดประกายเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของบุคคลากรในกอง
บรรณาธิการฉบับแยกส่วนจุดประกาย จำนวน 13 คน ประกอบด้วยลักษณะทาง
ประชากรศาสตร์ ทัศนคติและความคาดหวังต่ออาชีพสื่อมวลชน ความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อ
หาในฉบับแยกส่วนจุดประกาย โดยใช้แบบสอบถาม แนวคำถาม ร่วมกับการสังเกต
และจดบันทึกปรากฏผลดังต่อไปนี้

จากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกองบรรณาธิการ
จุดประกาย พบว่าเป็นชาย 5 คน หญิง 8 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 20-29 ปี 10 คน
อายุ 30-39 ปี 3 คน ส่วนมากสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน

ประมาณ 10,001-15,000 บาท 9 คน รายได้ 15,001-20,000 บาท 3 คน และมีรายได้ 20,001-50,000 1 คน

ในจำนวนนี้มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองบรรณาธิการ 1 คน หัวหน้าข่าว 2 คน ผู้ช่วยหัวหน้าข่าว 1 คน และนักข่าวทั้งสิ้น 9 คน โดยส่วนใหญ่จะทำงานในกองบรรณาธิการจุดประกายมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกองบรรณาธิการจุดประกาย

สถานภาพของกองบรรณาธิการ	จำนวน N = 13	ร้อยละ
<u>เพศ</u> ชาย	5	38
หญิง	8	62
<u>อายุ</u> 20 - 29 ปี	10	77
30 - 39 ปี	3	23
<u>การศึกษา</u>		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	12	92
สูงกว่าปริญญาตรี	1	8
<u>รายได้ต่อเดือน</u>		
10,001 - 15,000 บาท	9	69
15,001 - 20,000 บาท	3	23
20,001 - 50,000 บาท	1	8

(ต่อหน้า 59)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของกองบรรณาธิการ	จำนวน N = 13	ร้อยละ
<u>ตำแหน่งในกองบรรณาธิการ</u>		
หัวหน้ากองบรรณาธิการ	1	8
หัวหน้าข่าว	2	15
ผู้ช่วยหัวหน้าข่าว	1	8
นักข่าว	9	69
<u>ระยะเวลาการทำงานกับจุดประกาย</u>		
น้อยกว่า 1 ปี	1	8
1 - 2 ปี	-	-
2 - 3 ปี	4	31
3 ปี ขึ้นไป	8	61

ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการจุดประกายถึงจุดมุ่งหมายในการนำเสนอเนื้อหาของแต่ละคน ได้ความเห็นที่ตรงกันว่า อรรถประโยชน์ต่อสังคม คือสิ่งที่พวกเขาคำนึงถึงมากที่สุด

ประจวบ วัจใจ หัวหน้าข่าวจุดประกายแสดงทัศนะว่าโดยส่วนใหญ่จะมุ่งไปว่าต้องการให้ข่าวหรือเรื่องที่นำเสนอั้นกระทบใจผู้ที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาดังนั้นคงต้องเลือกประโยชน์ของสังคมและผู้บริโภคเป็นสำคัญ ส่วนความสนใจของผู้อ่าน และผลประโยชน์ขององค์กรนั้นเป็นประเด็นที่รองลงไปในความคิดของตนเอง

สำหรับทัศนคติที่มีต่ออาชีพ กองบรรณาธิการจุดประกายให้ข้อมูลเป็นสองทางคือ ในด้านบวกเห็นว่าเป็นอาชีพที่อิสระ ทำให้มีความกะตือรือร้น และได้รับความรู้ตลอดเวลาในขณะที่ด้านลบมองว่าความเป็นตัวของตัวเองสูง ทำให้นักข่าวมักมีบุคลิกก้าวร้าวและหลงตัวเอง

หัวข้อถัดมาคือบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของสื่อมวลชน พบว่ากองบรรณาธิการจุดประกายส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการนำเสนอข้อเท็จจริงแก่สาธารณชน โดยในจำนวนนี้ 3 คนเห็นว่านอกจากจะทำความจริงให้ปรากฏแล้ว สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการจรรโลงสังคมหรือกระตุ้นสำนึกทางสังคมพร้อมกันไปด้วย

สำหรับบทบาทของจุดประกาย ผลการศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการปรากฏว่า จำนวน 8 คน หรือ ร้อยละ 62 ให้ความสำคัญกับการสร้างสำนึกร่วมกันทางสังคมมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยเชื่อว่าการถ่ายทอดคำนิยามอันดีงามจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคมได้ รองลงมาบทบาทหน้าที่ในการอธิบายความ ให้ความกระจ่างต่อเรื่องราวต่างๆ ถูกเลือกเป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองในจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 38 ส่วนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในลักษณะการแจ้งข่าวหรือกำหนดการต่างๆ และการให้ความบันเทิงนั้น ถูกจัดลำดับความสำคัญไว้ในอันดับสุดท้ายมากที่สุดคือร้อยละ 46 ดังแสดงในตารางที่ 2

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 บทบาทของจุดประกายจากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการจุดประกาย

บทบาทของสื่อมวลชน N=13	อันดับที่ 1 (%)	อันดับที่ 2 (%)	อันดับที่ 3 (%)	อันดับที่ 4 (%)
การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร (INFORMATION)	—	23	31	46
การอธิบายความ ให้ความหมายกับสังคม (CORRELATION)	38	38	15	8
การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม เชื่อมโยง สร้างสำนึกร่วมกันทางสังคม (TRANSMISSION)	62	31	8	—
การให้ความบันเทิง (ENTERTAINMENT)	—	8	46	46

การศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของกองบรรณาธิการต่อเนื้อหาฉบับ
แยกส่วนจุดประกาย ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยให้กองบรรณาธิการประเมินภาพรวมของรูป
แบบและเนื้อหา โดยแสดงระดับความพอใจเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง
พอใช้ และควรปรับปรุง เพื่อนำมาหาค่าเฉลี่ยระดับความพอใจ ปรากฏผลคือกอง
บรรณาธิการเห็นว่ารูปแบบและเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง-ดี มี
เพียงความรวดเร็วในการรายงานและความยาวสารคดีเท่านั้นที่จัดอยู่ในชั้นพอใช้ ดัง
ที่ได้แสดงผลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การประเมินภาพรวมในรูปแบบและเนื้อหาของจุดประกาย
จากความเห็นของกองบรรณาธิการจุดประกาย

รูปแบบและเนื้อหา	ค่าเฉลี่ย ระดับความพอใจ	ประเมินผล
ความหลากหลายของประเด็นที่น่าสนใจ	3.53	ดี
ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ	3.38	ปานกลาง
ความลึกซึ้งของเนื้อหาแต่ละเรื่อง	2.85	ปานกลาง
ความรอบด้านในเนื้อหาแต่ละเรื่อง	3.00	ปานกลาง
ความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ	3.46	ดี
การร้อยเรียง/ดำเนินเรื่องราว	3.46	ดี
ภาษาที่ใช้ในการเขียนสารคดี	3.08	ปานกลาง
ความรวดเร็วในการรายงาน	2.54	พอใช้
แหล่งข่าว/แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง	3.54	ดี
ความลงตัวของภาพประกอบและเรื่อง	3.15	ปานกลาง
ความยาวของสารคดีแต่ละเรื่อง	2.46	พอใช้
ความถูกต้องแม่นยำ	2.92	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจต่อรูปแบบและเนื้อหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย

4.20 - 5	หมายถึง	ดีมาก
3.39 - 4.19	หมายถึง	ดี
2.58 - 3.38	หมายถึง	ปานกลาง
1.77 - 2.57	หมายถึง	พอใช้
1 - 1.76	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ในส่วนความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ต่อปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละประเภท โดยแยกตามลักษณะของเนื้อหา พบว่ากองบรรณาธิการจุดประกายเห็นว่าเนื้อหาในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่นำเสนอได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะเรื่อง ที่เน้นการให้ข้อมูลความรู้มีจำนวนผู้ที่เห็นว่ามี การนำเสนอได้อย่างเหมาะสมถึงร้อยละ 85 ส่วนเรื่อง ที่กองบรรณาธิการมากกว่าครึ่ง หรือร้อยละ 54 เห็นว่ามี การนำเสนอ น้อยเกินไป ได้แก่ เรื่องที่แสดงจุดยืนของผู้เขียน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเรื่องราวของชนชั้นกรรมมาชีพหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคม ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการจุดประกาย ต่อปริมาณการนำเสนอ เนื้อหาแต่ละประเภท

ลักษณะของเนื้อหา	นำเสนอ มากเกินไป (%)	นำเสนอได้ เหมาะสม (%)	นำเสนอ น้อยเกินไป (%)
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	23	62	15
สารคดีความสนใจทั่วไป	8	69	23
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	-	46	54
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	31	54	15
เรื่องที่มีมุมมองด้านสังคมอย่างเด่นชัด	-	77	23
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	-	46	54
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	31	31	38
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	15	54	31
นำเสนอเรื่องราวของกรรมมาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	-	46	54
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	-	85	15
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสมอง	-	54	46

การศึกษาการให้ความสำคัญต่อลักษณะเนื้อหาแต่ละประเภท จากความเห็นของกองบรรณาธิการ ได้ศึกษาโดยแจกแจงความถี่ เพื่อจัดอันดับตามลักษณะเนื้อหาประเภทต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 11 ประเภท ตามที่มาของประเด็น จุดมุ่งหมายในการนำเสนอ คุณลักษณะของเนื้อหา กลุ่มบุคคลที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง พบว่า เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัดถูกเลือกเป็นอันดับที่ 1 สอดคล้องกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของสื่อมวลชนที่แสดงไว้ข้างต้น ขณะที่เรื่องที่รายงานโดยไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน ถูกเลือกเป็นอันดับสุดท้าย ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เนื้อหาข่าวสารที่เป็นลักษณะสำคัญของฉบับแยกส่วนจุดประกาย
จัดอันดับความสำคัญจากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

ลักษณะ เนื้อหา	ร้อยละ N = 13	อันดับที่
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	69	4
สารคดีความสนใจทั่วไป	85	3
เรื่องที่แสดงความคิดเห็น/จุดยืนของผู้เขียน	31	7
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	15	11
เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด	100	1
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	92	2
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	23	9
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	31	7
นำเสนอเรื่องราวของกรรมมาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	38	6
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	54	5
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสมอง	3	9

สำหรับความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ต่อสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา เมื่อนำมาจัดอันดับความสำคัญโดยเฉลี่ยจากการให้ความสำคัญตามลำดับตั้งแต่ 1-4 ของกองบรรณาธิการ ต่อสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภท ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นส่วนประกอบในการนำเสนอเนื้อหาเชิงสารคดี พบว่ากองบรรณาธิการให้ความสำคัญกับการเสนอเรื่องราวหรือประเด็นใหม่ๆ รวมทั้งการนำเรื่องทั่วไปมานำเสนอในมุมมองใหม่ เป็นอันดับที่ 1 โดยมานพ อินสมัตว์ หัวหน้ากองบรรณาธิการ ให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า "โดยชื่อ "จุดประกาย" บอกอยู่ในที่แล้วว่าต้องจุดประกายความคิดให้กับผู้อ่านได้ในระดับหนึ่ง ส่วนการอธิบายให้ข้อมูล รายงานความสืบหน้า ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงปัญหา ถูกจัดไว้ในอันดับที่ 2 ถัดมาเป็นการเสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ หรือนักวิชาการต่างๆ ส่วนอันดับสุดท้ายคือการเสนอประเด็นความขัดแย้งพร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา ของฉบับแยกส่วนจุดประกาย จัดอันดับจากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

สาระสำคัญของกรนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย
*เสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ๆ หรือเรื่องทั่วไปแต่นำเสนอในมุมมองใหม่	1
*อธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ รายงานความสืบหน้า หรือแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเรื่องราวที่เกิดขึ้น	2
*เสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ และ/หรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำมาเสนอ	4
*เสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ รวมทั้งนักวิชาการ	3

ในด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา หรือส่วนงานการเขียนที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกายนั้น ผู้วิจัยได้เฉลี่ยจากอันดับที่กองบรรณาธิการได้จัดให้กับรูปแบบการนำเสนอแต่ละแบบ ผลปรากฏว่ากองบรรณาธิการเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดเป็นอันดับที่ 1 คือการเขียนที่เหมาะสมกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอ เพื่อให้เรื่องนั้นมีความน่าสนใจ และสามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน โดยมีการเขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย และดำเนินเรื่องกระชับ เป็นวิธีที่ถูกเลือกเป็นอันดับที่ 2 ถัดมาเป็นการพรรณาสรางบรรยากาศของเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์, ประกอบไปด้วยความเห็นของผู้เขียนและดำเนินเรื่องโดยมีการนำบุคคลจริงมาเป็นตัวดำเนินเรื่องเป็นลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกาย จัดอันดับจากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย
*เขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย การดำเนินเรื่องกระชับ ไม่เน้นการพรรณาสรางบรรยากาศของเหตุการณ์	2
*เน้นการพรรณาสรางบรรยากาศของเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ	3
*ดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีการนำบุคคลเป็นตัวเดินเรื่อง	6
*ประกอบด้วยความคิดเห็นของผู้เขียน วิพากษ์วิจารณ์ มีลักษณะพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง	5
*เขียนด้วยลีลาสนุกสนาน สรางความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเองกับผู้อ่าน	4
*เขียนด้วยวิธีใดก็ได้ที่เหมาะสมกับสาระของเรื่องที่นำเสนอ	1

ในส่วนของการประเมินความพอใจในผลงานที่ผ่านมา จากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ ส่วนใหญ่แสดงความเห็นว่ามีคุณภาพในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ควรมีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ทั้งนี้เพราะยังมีข้อบกพร่องในหลายส่วน เช่น

กิ่งอ้อ เล่าสง นักข่าวทีมข่าวหน้า 1 ให้สัมภาษณ์ว่าการทหาข่าวเก็บข้อมูลมาเขียนครั้งเดียว ทำให้เสียเปรียบเพื่อนนักข่าวฉบับอื่นๆ ที่ทหาข่าวรายวัน เพราะไม่มีการตามประเด็นอย่างต่อเนื่อง

สากล เจริญ นักข่าวทีมข่าวหน้า 1 เสนอว่าบางเรื่องค่อนข้างจะหนักเกินไป ไม่ค่อยมีสีสัน อ่านแล้วเครียด

มาตริกา แสนไหม นักข่าวทีมข่าวผู้หญิง-แพชั่น เห็นว่ายังนำเสนอได้ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร

สำหรับการประเมินสภาพปัญหาของจุดประกาย บรรณาธิการจุดประกายให้ความเห็นว่าส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารเวลาของนักข่าว ซึ่งมักแบ่งจำนวนชิ้นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อสัปดาห์อย่างค่อนข้างตายตัว เช่น ทีมข่าวบก จะประเมินว่าต้องส่งงาน 1 ชิ้นต่อสัปดาห์ หากเป็นเรื่องที่หาข้อมูลได้ไม่ยาก นักเขียนนักข่าวจะสามารถทำงานให้เสร็จก่อนสัปดาห์ได้ แต่หากเป็นประเด็นที่ต้องตามข้อมูลมาก จะไม่สามารถเสาะหาข้อมูลได้หลากหลายและลึกซึ้งเท่าที่ควร ในกรณีนี้อาจแก้ปัญหามาได้โดยเฉลี่ยกันไปเป็นเรื่องละ 3-4 วันบ้าง หรือบางเรื่องอาจใช้เวลามากกว่า 1 อาทิตย์ หรือถ้าเป็นประเด็นซึ่งซับซ้อนและต้องการความรวดเร็ว ควรมีการประสานงานกันเป็นทีม ซึ่งตรงนี้เป็นจุดอ่อนของกองบรรณาธิการจุดประกาย เนื่องจากขาดการประสานงานที่ดี สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประจวบ วัจจ ทัตหน้าข่าวบก ที่แสดงความเห็นว่านักเขียนนักข่าวส่วนใหญ่อดัดงานแบบฉายเดี่ยว (One Man Show) พร้อมกันนี้จากการสัมภาษณ์นักเขียนนักข่าวในกองบรรณาธิการ ผู้วิจัย

ได้แยกแยะและสรุปจุดบกพร่องในรูปแบบและเนื้อหาที่กองบรรณาธิการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนที่มาของปัญหา แสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ปัญหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย ตามความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

จุดบกพร่องในรูปแบบและเนื้อหา	ที่มาของปัญหา
1. ขาดประเด็น/มุมมองแปลกใหม่	1. เนื่องจากออกเป็นรายวัน ทำให้ต้องสรรหาประเด็นมานำเสนอให้ได้ทุกวัน
2. เนื้อหาไม่หลากหลายเท่าที่ควร	2. บุคคลากรส่วนใหญ่มีแนวคิดและทัศนคติในการนำเสนอข่าวไม่ต่างกันนัก
3. เสนอข่าวล่าช้า	3. เนื่องจากต้องปิดล่วงหน้า 2 วัน
4. เนื้อหาไม่รอบด้านเท่าที่ควร ขาดการวิเคราะห์เจาะลึก	4. เวลาในการทำงาน และประสบการณ์ของบุคคลากร
5. คอลัมน์ตายตัวเกินไป รูปแบบไม่น่าสนใจ	5. การจัดหน้า/คอลัมน์ สไตส์ของหนังสือ
6. พิมพ์ผิดมาก	6. การส่งงานช้าของนักข่าว ทำให้ขาดการตรวจทาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหา ฉบับแยกส่วนจุดประกาย ได้สุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ระหว่างวันที่ 22 มีนาคม 2536 - 21 มีนาคม 2539 จำนวน 119 ฉบับ ทยอยเวียนไปตั้งแต่วันจันทร์-วันเสาร์ และแบ่งเนื้อหาออกเป็นสองส่วนคือ สารคดี และเนื้อหาอื่น โดยทำการวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นสารคดีซึ่งผลิตโดยกองบรรณาธิการจุดประกาย กล่าวคือ ผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์เฉพาะสารคดีที่มีชื่อผู้เขียน (บายไลน์) เท่านั้น เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ประการหนึ่งต้องการทราบความสอดคล้องระหว่างนโยบายความคิดเห็นของกองบรรณาธิการกับเนื้อหาที่ปรากฏ โดยในเบื้องต้น ได้แสดงประเภทของเนื้อหาตามสัดส่วนในแต่ละหน้าของจุดประกายซึ่งได้มีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อให้เห็นภาพของจุดประกายชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่

- หน้า 1 เป็นสารคดีปก
- หน้า 2 เป็นหน้าต่อเรื่องจากปก และการ์ตูน
- หน้า 3 สิ่งแวดล้อม-คุณภาพชีวิต
- หน้า 4 สารคดีต่างประเทศ
- หน้า 5 ข่าวสังคม-บริการ ปฏิทินกิจกรรม คอลัมน์เปิดช่องช่องใจ
- หน้า 6 ครึ่งหน้าด้านบนเป็นเรื่องราวในแวดวงบันเทิง
ครึ่งหน้าด้านล่างเป็นเรื่องของผู้หญิง-ผู้ชาย
- หน้า 7 ตารางรายการทีวี คอลัมน์เวทีวิพากษ์ โซเบอร์โซน และ
ข่าวสารด้านต่างๆ สลับเปลี่ยนกันไปในแต่ละวัน ได้แก่
บันทึก-บันเทิง กระแสกระเซ็น ตระแกรงข่าว มุมนี้มีข่าวรัว
การแนะนำภาพยนตร์
- หน้า 8 ศิลปวัฒนธรรม แบ่งหัวเรื่องในการนำเสนอตามวัน คือ
วันจันทร์-ศิลปะ วันอังคาร-แฟชั่น วันพุธ-นาฏกรรม
วันพฤหัสบดี-วัฒนธรรม วันศุกร์-ภาพยนตร์ วันเสาร์-ดนตรี

(หมายเหตุ: การแบ่งหน้าตามเนื้อหาประเภทต่างๆ ดังกล่าวนี้นี้ เริ่มชัดเจนในปี 2537)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แสดงปริมาณของเนื้อหาแต่ละประเภทไว้ในตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาพื้นที่ที่อุทิศให้กับเนื้อหาแต่ละประเภท นอกเหนือจากปฏิทินกิจกรรม-ข่าวสังคม-บริการ ซึ่งอยู่ในส่วนของเนื้อหาอื่นที่ไม่ใช่สารคดี พบว่าสารคดีปกมีสัดส่วนในหนึ่งสัปดาห์มากกว่าสารคดีในหน้าอื่น

ตารางที่ 10 แสดงปริมาณของเนื้อหาแต่ละประเภทในฉบับแยกส่วนจุดประกาย

ประเภทของเนื้อหา	จำนวน หน้า:วัน	จำนวน ครั้ง:สัปดาห์	อัตราส่วน หน้า:สัปดาห์
สารคดีปก/สื่อบพิเศษ หน้า 1	1.5	6	9
สิ่งแวดล้อม-คุณภาพชีวิต	1	6	6
สารคดีต่างประเทศ	0.5	6	3
ผู้หญิง-ผู้ชาย-แพชั่น	0.5-1	6	5
สัมภาษณ์บุคคล (เก้าอี้สนทนา)	1	1	1
บันเทิง (ดารา-ดนตรี-ภาพยนตร์)	0.5-1	6	5
ศิลปะ	1	1	1
วัฒนธรรม	1	1	1
นาฏกรรม	1	1	1
คอลัมน์ประจำของคอลัมนิสต์ ***	0.5	6	3
ปฏิทินข่าว-ข่าวสังคม-บริการ	1.5-2	6	10
การ์ตูนและเนื้อหาอื่นๆ	0.5	6	3
หมายเหตุ : อัตราส่วนโดยประมาณ			

*** เป็นสัดส่วนเฉพาะ ส่วนใหญ่เสนอเรื่องยาวหลายตอนจบ อาทิ
ปรัชญา นิยายชาบูไร ของ ดร.สุวินัย ภรณวลัย

ในการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสารคดี ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งประเภทของเนื้อหาตามลักษณะของเนื้อหาเป็น 11 ประเภท เช่นเดียวกับการศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ นั่นคือ

พิจารณาจากที่มาของประเด็น ได้แก่ สารคดีประกอบข่าว หรือ ความสนใจทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่สนองปณฺุชนวิสัย (Human Interest)

พิจารณาจากจุดมุ่งหมายในการนำเสนอ นั่นคือต้องการแสดงความเห็น/จุดยืนของผู้เขียนต่อกรณีนั้น หรือพยายามเสนอข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นกลาง

พิจารณาจากคุณลักษณะของเนื้อหา ได้แก่ มีลักษณะของการกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่าน มุ่งเน้นในการให้ข้อมูลความรู้ หรือเป็นเรื่องเบาๆ ที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสนุกสนาน ผ่อนคลาย

พิจารณาจากบุคคลที่ยกขึ้นมาเป็นใจความสำคัญของเรื่อง เช่น เป็นชนชั้นสูงหรือบุคคลชั้นนำในสังคม เป็นเรื่องราวของชนชั้นกลาง หรือเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นกรรมาชีพ ผู้ด้อยโอกาส

โดยผู้วิจัยจะเลือกลงคะแนนให้กับลักษณะเนื้อหาที่โดดเด่นที่สุดไม่เกิน 3 ประเภท ในสารคดีแต่ละเรื่อง แล้วนำคะแนนที่ได้จากวิเคราะห์เนื้อหาสารคดีจำนวนทั้งสิ้น 442 เรื่อง มาจัดอันดับความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภท ผลปรากฏว่ามีเนื้อหาที่เน้นการให้ข้อมูลความรู้มากเป็นอันดับ 1 รองลงมาเป็นสารคดีประกอบข่าว และความสนใจทั่วไป โดยมีการนำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูงอยู่ในอันดับสุดท้าย ดังแสดงในตารางที่ 11

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ที่เนื้อหายังพบว่า แม้จะมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข่าวอยู่มากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อหาทั้งหมด แต่ในจำนวนนี้มีเพียง 19% เท่านั้นที่มีรูปแบบเป็นสารคดี เพราะโดยส่วนใหญ่จะนำเสนอในลักษณะของการรายงานข่าวที่ทำให้รายละเอียดมากกว่าข่าวรายวันเท่านั้น ในส่วนของเรื่องราวที่กระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด เนื่องจากผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาว่า จะต้องมีข้อความที่ชี้ให้เห็นถึงการกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อขจัดความคลุมเครือในการตีความ จึงมีเนื้อหาประเภทนี้อยู่เพียง 15% ทั้งที่กองบรรณาธิการให้ความสำคัญกับการกระตุ้นสำนึกทางสังคมมากเป็นอันดับ 1

ตารางที่ 11 ลักษณะเนื้อหาแต่ละประเภทที่ปรากฏในฉบับแยกส่วนจุดประกาย จัดอันดับตามความถี่ในการนำเสนอ

ลักษณะเนื้อหา	ร้อยละ N = 442	อันดับที่
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	19	2
สารคดีความสนใจทั่วไป	18	3
เรื่องที่แสดงความคิดเห็น/จุดยืนของผู้เขียน	16	5
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	14	7
เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด	15	6
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	10	8
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	2	11
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	3	10
นำเสนอเรื่องราวของกรรมมาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	7	9
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	28	1
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสมอง	17	4

ในการวิเคราะห์เนื้อหา นอกจากแบ่งตามลักษณะเนื้อหาตามที่ได้เสนอไปแล้ว ผู้วิจัยยังได้แบ่งประเภทของเนื้อหาตามสาระสำคัญของเนื้อหา โดยแบ่งเป็น 4 ประเภทคือการเสนอเรื่องราว ประเด็น หรือมุมมองใหม่ๆ การอธิบายความให้ข้อมูล การเสนอประเด็นความขัดแย้งพร้อมแสดงความเห็นประกอบ และการเสนอทัศนะอย่างหลากหลาย โดยใช้วิธีจัดอันดับจากความถี่ในการนำเสนอสาระสำคัญของเนื้อหาแต่ละประเภท

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 12 คือ เนื้อหาส่วนใหญ่นับแยกส่วนจุดประกายเป็นการอธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงปัญหา หรือรายงานความคืบหน้าในเหตุการณ์ที่ได้นำเสนอไปแล้ว รองลงมาเป็นการนำเสนอทัศนะจากผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ผู้สังเกตการณ์หรือนักวิชาการอย่างหลากหลาย ส่วนอันดับที่ 3 คือการนำเสนอเรื่องใหม่หรือมุมมองใหม่ และอันดับสุดท้ายคือการเสนอประเด็นความขัดแย้ง โดยผู้เขียนแสดงความเห็นหรือให้ทางออกกับเหตุการณ์นั้น ซึ่งส่วนนี้มักปรากฏในเนื้อหา ด้านสิ่งแวดล้อม-คุณภาพชีวิต (ตารางที่ 12 หน้าถัดไป)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 สาระสำคัญของเนื้อหาแต่ละเรื่องในฉบับแยกส่วนจุดประกาย
จัดอันดับตามความถี่ในการนำเสนอ

สาระสำคัญของเนื้อหา	ความถี่	อันดับที่
*เสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ๆ หรือเรื่องทั่วไปแต่นำเสนอในมุมมองใหม่	53	3
*อธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ รายงานความคืบหน้า หรือแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเรื่องราวที่เกิดขึ้น	138	1
*เสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ และ/หรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำมาเสนอ	17	4
*เสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ รวมทั้งนักวิชาการ	87	2

ในลักษณะเดียวกับการศึกษาความเห็นของกองบรรณาธิการ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ที่เนื้อหา โดยแบ่งตามรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา เป็น 5 แบบ แต่ตัดตัวเลือกสุดท้าย คือ การเขียนด้วยวิธีใดก็ได้ที่เหมาะสมกับสาระของเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่เนื้อหาได้ออกไป ผลปรากฏว่าเนื้อหาส่วนมากจำนวนถึง 295 เรื่องจาก 442 เรื่อง เป็นการเขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย ไม่เน้นการพรรณนาบรรยากาศของเหตุการณ์ พบได้ในทุกประเภทของเนื้อหา ในขณะที่อันดับที่ 2 คือการเขียนที่ประกอบไปด้วยความคิดเห็นของผู้เขียนนั้น ตามมาด้วยคะแนนที่ห่างกันมากพอสมควร ซึ่งจากจำนวน 73 เรื่องนี้ พบว่าส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการเขียนในหน้าคนตรีและสิ่งแวดลอม ส่วนอันดับสุดท้ายคือการเขียนด้วยลีลาสนุกสนาน อย่างเป็นกันเองกับผู้อ่านนั้น พบประปรายในคอลัมน์ผู้หญิง-ผู้ชาย และหน้าแพชั่น ดังแสดงในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภทของฉบับแยกส่วนจุดประกาย
จัดอันดับตามความถี่ในการนำเสนอ

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	ความถี่	อันดับที่
*เขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย การดำเนินเรื่อง กระชับ ไม่เน้นการพรรณนาบรรยากาศของเหตุการณ์	295	1
*เน้นการพรรณนาสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ผู้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ	64	3
*ดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีการนำบุคคลเป็นตัวเดินเรื่อง	6	4
*ประกอบด้วยความคิดเห็นของผู้เขียน วิชาภกษวิจารณ์ มีลักษณะพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง	73	2
*เขียนด้วยลีลาสนุกสนาน สร้างความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเองกับผู้อ่าน	4	5

อย่างไรก็ดี จากการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา พบข้อสังเกตที่น่าสนใจ กล่าวคือ แม้ว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอในฉบับแยกส่วนจุดประกาย ตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ทำการศึกษา จะเป็นการเขียนด้วยภาษาที่เรียบง่าย แต่เนื้อหาที่ปรากฏยังขาดองค์ประกอบของความกระชับ โดยมากจะเป็นการรายงานตามคำสัมภาษณ์อย่างละเอียด และเมื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกัน ระหว่างเนื้อหาที่ปรากฏในแต่ละปี พบว่าแนวโน้มของการเขียนแบบรายงานจะมีปริมาณลดลงในแต่ละปี ในขณะที่การเขียนเชิงพรรณนาบรรยากาศของเหตุการณ์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

5. การวิเคราะห์ผู้อ่าน

ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อ่าน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มผู้อ่านที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 500 ชุด และตามบริษัท องค์กร หน่วยงาน ที่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจจำนวน 200 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด 158 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 13 ชุด เหลือแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ผู้อ่านทั้งสิ้น 145 ชุด

ข้อมูลทั่วไป

ในลำดับแรก ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้อ่าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แล้วแจกแจงความถี่ในแต่ละสถานภาพและคิดเป็นร้อยละของสถานภาพนั้น โดยแบ่งกลุ่ม ผู้อ่าน เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. สมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และอ่านจุดประกาย จำนวน 75 คน
 2. สมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ แต่ไม่อ่านจุดประกาย จำนวน 19 คน
 3. ผู้อ่านจุดประกาย โดยไม่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ จำนวน 51 คน
- ปรากฏผลดังนี้

ผู้อ่านทั้งหมดหรือร้อยละ 51 เป็นเพศชาย ร้อยละ 49 เป็นเพศหญิง ส่วนมากผู้อ่านมีอายุอยู่ระหว่าง 20-29 ปี มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีอายุมากกว่า 60 ปี แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้อ่านสมาชิกกรุงเทพธุรกิจและติดตามอ่านจุดประกาย พบว่าส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี

ด้านการศึกษา ผู้อ่านส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า แต่ไม่พบผู้อ่านที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับอาชีวศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง ด้านรายได้พบว่า ผู้อ่านส่วนมาก ประมาณร้อยละ 30 มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 20,001-50,000 บาท โดยมีเพียงร้อยละ 4 จากผู้อ่านทั้งหมด ซึ่งอยู่ในกลุ่มของผู้อ่านสมาชิกกรุงเทพธุรกิจและอ่านจุดประกายเท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท เฉพาะกลุ่มผู้อ่านจุดประกายแต่ไม่ได้เป็นสมาชิกกรุงเทพธุรกิจจะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-50,000 บาทมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้อ่าน

สถานภาพของผู้อ่าน		กลุ่ม 1 N=75 (%)	กลุ่ม 2 N=19 (%)	กลุ่ม 3 N=51 (%)	ผู้อ่านทั้งหมด N = 145 (%)
<u>เพศ</u>	ชาย	56	47	45	51
	หญิง	44	53	56	49
<u>อายุ</u>	ต่ำกว่า 20 ปี	-	-	12	4
	20 - 29 ปี	25	63	64	44
	30 - 39 ปี	32	21	14	24
	40 - 49 ปี	35	16	8	23
	50 - 59 ปี	7	-	2	4
	60 ปี ขึ้นไป	1	-	-	1
<u>การศึกษา</u>					
	อาชีวศึกษา	8	11	10	9
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	7	26	14	12
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	57	47	59	56
	สูงกว่าปริญญาตรี	28	16	17	23
<u>รายได้ต่อเดือน</u>					
	ต่ำกว่า 7,000 บาท	5	5	20	10
	7,001 - 10,000 บาท	6	11	20	12
	10,001 - 15,000 บาท	3	31	27	15
	15,001 - 20,000 บาท	16	11	16	15
	20,001 - 50,000 บาท	39	31	17	30
	50,001 - 100,000 บาท	24	11	-	14
	มากกว่า 100,000 บาท	7	-	-	4

สำหรับข้อมูลด้านอาชีพ ของผู้อ่านสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ จากการศึกษาพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ทำงานในบริษัทเอกชน โดยเฉพาะสมาชิกกลุ่มที่อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย มีตำแหน่งในระดับบริหารขององค์กรเอกชนสูงถึงร้อยละ 40 ในขณะที่สมาชิกที่เป็นข้าราชการมีเพียงร้อยละ 8 และสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน ร้อยละ 7 เท่านั้น ดังแสดงในตารางที่ 15

ตารางที่ 15 สถานภาพทางอาชีพของสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

สถานภาพทางอาชีพ	กลุ่มที่ 1 N=75 (%)	กลุ่มที่ 2 N=19 (%)	ผู้อ่านสมาชิก N=94 (%)
ประกอบกิจการส่วนตัว	17	16	17
บริษัทเอกชน (ผู้บริหาร)	40	26	37
(พนักงาน)	19	37	21
รัฐวิสาหกิจ	11	5	10
ข้าราชการ	6.5	11	8
อื่นๆ (แม่บ้าน, นักศึกษา)	6.5	5	7

สำหรับเหตุผลและวัตถุประสงค์ในการเป็นสมาชิกของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ปรากฏผลดังตารางที่ 16 คือ ผู้อ่านสมาชิกของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ มีวัตถุประสงค์ในการบอกรับเป็นสมาชิก เพื่อติดตามรายงานข่าวประจำวันและติดตามรายงานข่าวเฉพาะด้านที่สนใจในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 51 และร้อยละ 50 ตามลำดับ โดยมีเหตุผลสำคัญคือกรุงเทพธุรกิจให้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้งในข่าวสารด้านที่ต้องการ ถัดมาคือมีบทวิเคราะห์วิจารณ์และเสนอมุมมองที่น่าสนใจ แต่

มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ผู้อ่านสมาชิกที่อ่านจุดประกาย บอกรับสมาชิกเพื่อติดตามรายงานข่าวประจำวันมากที่สุด คือร้อยละ 57 ส่วนสมาชิกที่ไม่อ่านจุดประกาย ส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 68 มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามรายงานข่าวเฉพาะด้านที่สนใจ ส่วนเหตุผลสำคัญที่มีส่วนในการตัดสินใจเป็นสมาชิกรุ่นนั้น กลุ่มสมาชิกที่อ่านจุดประกายเห็นว่า กรุงเทพมหานครมีบทวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอมุมมองที่น่าสนใจถึงร้อยละ 53 ในขณะที่กลุ่มสมาชิกที่ไม่เคยอ่านจุดประกาย ให้เหตุผลในการเป็นสมาชิกว่ากรุงเทพมหานครจะสามารถให้ข้อมูลอย่างละเอียดลึกซึ้งในข่าวสารด้านที่ต้องการได้ ร้อยละ 53 เช่นกัน

ตารางที่ 16 เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการเป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

ความคิดเห็นของสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ	กลุ่มที่ 1 N=75 (%)	กลุ่มที่ 2 N=19 (%)	สมาชิก ทั้งหมด N=94 (%)
<u>วัตถุประสงค์ในการเป็นสมาชิก</u>			
เพื่อติดตามรายงานข่าวประจำวัน	57	26	51
เพื่อติดตามรายงานข่าวเฉพาะด้านที่สนใจ	45	68	50
เพื่อติดตามบทความ บทวิจารณ์ เนื้อหา- -เชิงวิเคราะห์เจาะลึกต่างๆ	52	5	43
<u>เหตุผลในการตัดสินใจเป็นสมาชิก</u>			
ภาพพจน์องค์กรหนังสือพิมพ์	17	-	14
ให้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้งในข่าวสารที่ต้องการ	44	53	48
เสนอข่าวรวดเร็ว จับใจ ทันต่อเหตุการณ์	19	16	18
มีบทวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอมุมมองที่น่าสนใจ	53	5	44
มีความเป็นกลาง เสนอข่าวตรงไปตรงมา	17	11	16
เสนอเนื้อหาอย่างหลากหลายในทุกๆ ด้าน	49	5	40

ความคิดเห็นต่อเนื้อหาของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย

การศึกษาวเคราะห์พฤติกรรมในการอ่าน ตลอดจนความคิดเห็นและความต้องการด้านเนื้อหาของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากผู้อ่าน 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้อ่านสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจและอ่านจุดประกาย
จำนวน 75 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้อ่านที่ไม่เป็นสมาชิกหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ แต่ติดตาม
อ่านจุดประกาย จำนวน 51 คน

พบว่าพฤติกรรมในการอ่านของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกายเป็นดังนี้

ตารางที่ 17 พฤติกรรมในการอ่านของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย

พฤติกรรมในการอ่าน	กลุ่มที่ 1 N = 75 %	กลุ่มที่ 3 N = 51 %	ผู้อ่านทั้งหมด N = 126 %
<u>ปริมาณในการอ่าน</u>			
น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง	3	16	8
1-3 ครั้ง/เดือน	17	23	20
1-4 ครั้ง/สัปดาห์	21	23	22
มากกว่า 4 ครั้ง/สัปดาห์	59	38	50
<u>วิธีการอ่าน</u>			
อ่านทั้งฉบับ	23	20	21
อ่านเรียงตามหน้า เท่าที่มีเวลา	37	37	37
อ่านตามความสนใจ	44	57	45
อ่านตามชื่อผู้เขียน	-	2	1

จากตารางที่ 17 การศึกษาพฤติกรรมของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย ทั้งที่เป็นสมาชิกของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ และไม่เป็นสมาชิก จำนวนทั้งสิ้น 126 คน ผู้วิจัยได้กำหนดปริมาณ และวิธีการอ่านให้ผู้อ่านเลือกตอบ โดยในข้อวิธีการอ่าน ผู้อ่านสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่าผู้อ่านจุดประกายร้อยละ 50 อ่านจุดประกายมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยส่วนมากเลือกอ่านตามความสนใจ และในเบอร์ 1 เช่นที่ร่องลงมาจะอ่านเรียงตามหน้า เท่าที่มีเวลา ซึ่งในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่อ่านตามชื่อผู้เขียน

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของผู้อ่านต่อเนื้อหาที่น่าสนใจในฉบับแยกส่วนจุดประกาย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยให้ผู้อ่านประเมินภาพรวมของรูปแบบและเนื้อหา โดยแบ่งระดับความพอใจเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และควรปรับปรุง จากนั้นนำมาคำนวณคะแนนจากผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกายทั้งหมดมาคำนวณ เพื่อนำมาหาค่าเฉลี่ยระดับความพอใจ ปรากฏผลดังตารางที่ 18 (ในหน้าถัดไป) คือ ผู้อ่านให้คะแนนรูปแบบและเนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดี มีเพียงความถูกต้องแม่นยำเท่านั้นที่จัดอยู่ในชั้นปานกลาง ซึ่งผู้อ่านจำนวนหนึ่งได้แสดงผลประกอบว่า เนื้อหาที่น่าสนใจมีการพิมพ์ผิดบ่อย และบางครั้งมีการแจ้งข้อมูลผิดพลาด โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นตัวเลข เช่น วันที่ ปีพ.ศ. อายุ ราคา จำนวนนับต่างๆ เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 18 การประเมินภาพรวมในรูปแบบและเนื้อหาของจุดประกาย
จากความเห็นของผู้อ่านฉบับแยกส่วนจุดประกาย

รูปแบบและเนื้อหา N = 126	ค่าเฉลี่ย ระดับความพอใจ	ประเมินผล
ความหลากหลายของประเด็นที่น่าสนใจ	3.96	ดี
ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ	3.90	ดี
ความรู้สึกซึ่งของเนื้อหาแต่ละเรื่อง	3.48	ดี
ความรอบด้านในเนื้อหาแต่ละเรื่อง	3.50	ดี
ความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ	3.62	ดี
การร้อยเรียง/ดำเนินเรื่องราว	3.60	ดี
ภาษาที่ใช้ในการเขียนสารคดี	3.74	ดี
ความรวดเร็วในการรายงาน	3.48	ดี
แหล่งข่าว/แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง	3.59	ดี
ความลงตัวของภาพประกอบและเรื่อง	3.54	ดี
ความยาวของสารคดีแต่ละเรื่อง	3.54	ดี
ความถูกต้องแม่นยำ	3.33	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจต่อรูปแบบและเนื้อหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย

4.20 - 5	หมายถึง	ดีมาก
3.39 - 4.19	หมายถึง	ดี
2.58 - 3.38	หมายถึง	ปานกลาง
1.77 - 2.57	หมายถึง	พอใช้
1 - 1.76	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ในส่วนของการความคิดเห็นของผู้อ่าน ต่อเนื้อหาฉบับแยกส่วนจุดประกาย ซึ่งแยกตามลักษณะของเนื้อหา พบว่าผู้อ่านส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าจุดประกายนำเสนอเนื้อหาทุกด้านได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องที่ของเกี่ยวข้องกับชนชั้นกลาง เรื่องที่รายงานโดยไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน สารคดีประกอบข่าว และสารคดีความสนใจทั่วไป สูงกว่าร้อยละ 70 แต่เมื่อนำมาเทียบกับในกลุ่มเนื้อหาที่ถูกระบุว่ามีการนำเสนอมากเกินไป พบว่าสารคดีกระตุ้นสำนึกทางสังคม มีผู้เห็นว่ามากเกินไปร้อยละ 34 ในขณะที่ในกลุ่มเนื้อหาที่ระบุว่าน้อยเกินไป เรื่องที่ให้ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย เบาสบาย มีผู้เห็นว่าน้อยเกินไปเป็นจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 39 ดังแสดงในตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ความคิดเห็นของผู้อ่านต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภท

ลักษณะของเนื้อหา	นำเสนอมากเกินไป (%)	นำเสนอได้เหมาะสม (%)	นำเสนอเล็กน้อยเกินไป (%)
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	17	75	8
สารคดีความสนใจทั่วไป	12	74	14
เรื่องที่ไม่แสดงความคิดเห็น/จุดยืนของผู้เขียน	16	69	15
เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด	34	47	19
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	24	44	32
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	14	63	23
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	9	79	12
นำเสนอเรื่องราวของกรรมอาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	12	64	24
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	21	58	21
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสบาย	10	51	39

การศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาของผู้อ่าน ในส่วนถัดมา ผู้วิจัยได้เสนอประเภทของเนื้อหาที่มีลักษณะแตกต่างกัน 11 ประเภท ให้ผู้อ่านได้เลือกเนื้อหาสารคดีที่ต้องการ และเห็นว่าเหมาะสมเป็นเนื้อหาสำคัญของจุดประกาย แล้วแจกแจงความถี่เพื่อจัดอันดับให้กับเนื้อหาแต่ละประเภท โดยกำหนดให้ลักษณะเนื้อหาที่ถูกเลือกมากที่สุดมีความสำคัญในอันดับที่ 1 และลดน้อยลงไปตามลำดับ ผลปรากฏว่าอันดับที่ 1 จากการเลือกของผู้อ่านถึงร้อยละ 75 คือเนื้อหาที่เน้นการให้ข้อมูลความรู้ ใกล้เคียงกับอันดับที่ 2 คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือเป็นเรื่องใกล้ตัวผู้อ่านร้อยละ 72 ส่วนการแสดงความเห็น ตลอดจนจุดยืนของผู้เขียน หรือไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่อง ผู้อ่านเลือกน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 9 และ 16 อยู่ในอันดับที่ 10 และ 11 ตามลำดับ ตามตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เนื้อหาข่าวสารที่เป็นลักษณะสำคัญของฉบับแยกส่วนจุดประกาย จัดอันดับความสำคัญจากความคิดเห็นของผู้อ่านจุดประกาย

ลักษณะเนื้อหา	ร้อยละ N = 126	อันดับที่
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	40	6
สารคดีความสนใจทั่วไป	54	4
เรื่องที่แสดงความคิดเห็น/จุดยืนของผู้เขียน	9	11
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	16	10
เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด	52	5
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	72	2
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	17	9
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	21	8
นำเสนอเรื่องราวของกรรมมาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	34	7
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	75	1
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสมอง	57	3

สำหรับความคิดเห็นของผู้อ่าน ต่อสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย เมื่อนำมาจัดอันดับความสำคัญโดยเฉลี่ยจากการให้ความสำคัญตามลำดับตั้งแต่ 1-4 ต่อสาระสำคัญแต่ละประเภท เช่นเดียวกับการศึกษาความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ พบว่าผู้อ่านให้ความสำคัญกับการเสนอเรื่องราวประเด็นใหม่ๆ รวมทั้งการนำเสนอเรื่องทั่วไปในมุมมองใหม่เป็นอันดับที่ 1 โดยอันดับที่ 2 คือการอธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ และอันดับที่ 3 คือการเสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ โดยมีการเสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ เป็นอันดับสุดท้าย ดังแสดงในตารางที่ 21

ตารางที่ 21 สาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา ของฉบับแยกส่วนจุดประกาย
จัดอันดับจากความคาดหวังของผู้อ่านจุดประกาย

สาระสำคัญของการนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย
*เสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ๆ หรือเรื่องทั่วไปแต่นำเสนอในมุมมองใหม่	1
*อธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ รายงานความคืบหน้า หรือแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเรื่องราวที่เกิดขึ้น	2
*เสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ และ/หรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำมาเสนอ	4
*เสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ รวมทั้งนักวิชาการ	3

ด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ผู้วิจัยได้เสนอแบ่งการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 5 แบบตามลักษณะการเขียนทั่วไป ทาการศึกษาโดยให้ผู้อ่านจัดอันดับให้กับรูปแบบที่คิดว่าเหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกายมากที่สุด เรียงลำดับตั้งแต่ 1,2,3... โดยผู้อ่านไม่จำเป็นต้องจัดอันดับให้กับทุกข้อ จากนั้นนำมาหาอันดับโดยเฉลี่ย ปรากฏผลตามตารางที่ 22 คือ การเขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย คำนึงเรื่องอย่างกระชับ อยู่ในอันดับที่ 1 ตามด้วยอันดับ 2 การเขียนที่เหมาะสมกับสาระที่นำเสนอ สำหรับการพรรณาสร้างบรรยากาศของเรื่องจัดอยู่ในอันดับรองสุดท้าย และอันดับสุดท้ายคือ การดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีตัวละคร

ตารางที่ 22 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกาย จัดอันดับจากความคาดหวังของผู้อ่านจุดประกาย

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย
*เขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย การดำเนินเรื่องกระชับ ไม่เน้นการพรรณาสร้างบรรยากาศของเหตุการณ์	1
*เน้นการพรรณาสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ	5
*ดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีการนำบุคคลเป็นตัวเดินเรื่อง	6
*ประกอบด้วยความคิดเห็นของผู้เขียน วิพากษ์วิจารณ์ มีลักษณะพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง	3
*เขียนด้วยลีลาสนุกสนาน สร้างความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเองกับผู้อ่าน	4
*เขียนด้วยวิธีใดก็ได้ที่เหมาะสมกับสาระของเรื่องที่นำเสนอ	2

ตารางที่ 23 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงฉบับแยกส่วนจุดประกายของผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	%	หมายเหตุ
เพิ่มเนื้อหาในส่วนของหน้า *	13	10	* เพิ่มจำนวนหน้า
เพิ่มเนื้อหาในส่วนที่ยังไม่มี ด้าน**	14	11	เนื้อหาศิลปวัฒนธรรม
เพิ่มความหลากหลาย	66	52	สารคดีต่างประเทศ
เพิ่มความรอบด้านในเรื่อง	40	32	ปกหรือสบูิปพิเศษ
เพิ่มความลึกซึ้งของเรื่อง	53	42	บันเทิง (เพลง)
เสนอการเขียนรูปแบบใหม่	23	18	(ดารา)
เพิ่มประเด็นทางสังคม	35	28	เนื้อหาสิ่งแวดล้อม
เพิ่มเรื่องราวสนุกสนาน เบาสมอง	65	52	**เทคโนโลยีการเกษตร
มีพื้นที่สำหรับแสดงความคิดเห็น- สื่อสารกับผู้อ่าน	30	24	คอลัมน์เกี่ยวกับภาษา- อังกฤษ การดูแลสุขภาพอนามัย ท่องเที่ยวในประเทศ เกี่ยวกับกีฬา
เพิ่มเนื้อหาในส่วนที่ยังไม่มี ด้าน**			เทคโนโลยีการสื่อสาร- คอมพิวเตอร์ อาหารการกิน คอลัมน์เกี่ยวกับเด็ก คอลัมน์เสรีทางความ- คิดเห็น

ในส่วนขอเสนอแนะในการปรับปรุงฉบับแยกส่วนจุดประกาย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้อ่าน ทั้งที่เป็นการเลือกจากตัวเลือกและการแสดงความคิดเห็น มานำเสนอในรูปของตาราง ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 23 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้อ่านต้องการให้เพิ่มความหลากหลายของประเด็นที่นำมาเสนอ และเพิ่มเรื่องราว สนุกสนานผ่อนคลาย หรือเรื่องเบาสมอง มากที่สุดคือร้อยละ 52 รองลงมา ร้อยละ 42 จากผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด ต้องการให้เพิ่มความลึกซึ้งในเนื้อหา แต่ละเรื่อง สำหรับผู้ที่แสดงความคิดเห็นว่าควรเพิ่มเนื้อหาในบางหน้า แสดงความประสงค์ที่จะให้เพิ่มหน้าสารคดีต่างประเทศมากที่สุด และเนื้อหาในส่วนที่ยังไม่มีต้องการให้เพิ่มเนื้อหาด้านกีฬา ที่แสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการเล่นกีฬา ปลุกฝังให้เยาวชนรักกีฬา นำเสนอชีวประวัติและการก้าวขึ้นสู่ความสำเร็จของคนในวงการกีฬา นอกเหนือจากด้านเนื้อหา ยังมีข้อเสนอแนะในด้านอื่นๆ อาทิ เพิ่มหน้าสีให้มากขึ้น การจัดหน้ายังไม่ดีเท่าที่ควร ควรแยกส่วนโฆษณาภัตตาคาร โรงแรม ท่องเที่ยว ไว้ต่างหาก ไม่ควรนำมาไว้ในฉบับแยกส่วนจุดประกาย เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างนโยบาย กับเนื้อหา และผู้อ่าน

ในการศึกษาความสอดคล้องระหว่างนโยบาย กับเนื้อหาและผู้อ่าน ในส่วนแรกผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างความคิดเห็นด้านเนื้อหา ของกองบรรณาธิการ กับความคิดเห็นตลอดจนความคาดหวังต่อเนื้อหาของผู้อ่าน เนื่องจากเป็นข้อมูลด้านทัศนคติและความคิดเห็น จึงไม่สามารถนำมาพิจารณาประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาได้ ในส่วนที่สองเป็นการทดสอบสมมุติฐาน ว่าด้วยความสอดคล้องระหว่างนโยบายความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ กับเนื้อหา และผู้อ่าน ของฉบับแยกส่วนจุดประกาย โดยผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Rank Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายความคิดเห็นของกองบรรณาธิการกับเนื้อหา ระหว่างเนื้อหากับความคิดเห็นของผู้อ่าน และความคิดเห็นของผู้อ่านกับนโยบายความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ

โดยในส่วนแรก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินภาพรวมของฉบับแยกส่วนจุดประกาย จากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการและผู้อ่าน บรากรูว่าผู้อ่านและกองบรรณาธิการเห็นตรงกันว่าจุดประกายมีการนำเสนอประเด็นต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่น่าสนใจตลอดจนแหล่งข่าว/แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง อยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนความถูกต้องแม่นยำอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านความน่าสนใจ ความลึกซึ้ง ความรอบด้านของเรื่องที่น่าสนใจตลอดจนภาษาที่ใช้ในการเขียน ความล่งตัวของภาพประกอบและเรื่องนั้น ผู้อ่านมีความพอใจโดยให้คะแนนอยู่ในระดับดี แต่ผู้ผลิตคือกองบรรณาธิการเห็นว่ายังไม่ดีเท่าที่ควรโดยเห็นว่ายังอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความยาวของสารคดีแต่ละเรื่องกองบรรณาธิการให้คะแนนอยู่ในระดับพอใช้ โดยส่วนใหญ่เห็นว่ามีความยาวมากเกินไป ในขณะที่ผู้อ่านยังแสดงความเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ดี ดังแสดงในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบการประเมินภาพรวมในรูปแบบและเนื้อหาของฉบับแยกส่วน
จุดประกายจากความเห็นของกองบรรณาธิการและผู้อ่าน

รูปแบบและเนื้อหา	ค่าเฉลี่ย ระดับความพอใจ ของกองบ.ก.	ค่าเฉลี่ย ระดับความพอใจ ของผู้อ่าน
ความหลากหลายของประเด็นที่น่าสนใจ	3.53	3.96
ความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจ	3.38	3.90
ความลึกซึ้งของเนื้อหาแต่ละเรื่อง	2.85	3.48
ความรอบด้านในเนื้อหาแต่ละเรื่อง	3.00	3.50
ความน่าเชื่อถือในการนำเสนอ	3.46	3.62
การร้อยเรียง/ดำเนินเรื่องราว	3.46	3.60
ภาษาที่ใช้ในการเขียนสารคดี	3.08	3.74
ความรวดเร็วในการรายงาน	2.54	3.48
แหล่งข่าว/แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิง	3.54	3.59
ความลงตัวของภาพประกอบและเรื่อง	3.15	3.54
ความยาวของสารคดีแต่ละเรื่อง	2.46	3.54
ความถูกต้องแม่นยำ	2.92	3.33

ค่าเฉลี่ยระดับความพอใจต่อรูปแบบและเนื้อหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย

4.20 - 5	หมายถึง	ดีมาก
3.39 - 4.19	หมายถึง	ดี
2.58 - 3.38	หมายถึง	ปานกลาง
1.77 - 2.57	หมายถึง	พอใช้
1 - 1.76	หมายถึง	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปริมาณการนำเสนอเนื้อหาแต่ละประเภท
ในฉบับแยกส่วนจุดประกาย ของกองบรรณาธิการและผู้อ่าน

ลักษณะของเนื้อหา	นำเสนอ มากเกินไป (%)		นำเสนอได้ เหมาะสม (%)		นำเสนอ น้อยเกินไป (%)	
	ผู้อ่าน	กอง บ.ก.	ผู้อ่าน	กอง บ.ก.	ผู้อ่าน	กอง บ.ก.
	สารคดีเชิงข่าว	17	23	75	62	8
สารคดีความสนใจทั่วไป	12	8	74	69	14	23
เรื่องที่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	16	-	69	46	15	54
เรื่องที่รายงานอย่างกลางๆ	13	31	77	54	10	15
เรื่องที่กระตุ่นสำนึกทางสังคมเด่นชัด	34	-	47	77	19	23
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	24	-	44	46	32	54
เรื่องราวของชนชั้นสูง	14	31	63	31	23	38
เรื่องราวของชนชั้นกลาง	9	15	79	54	12	31
เรื่องของกรรมมาชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	12	-	64	46	24	54
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	21	-	58	85	21	15
ให้ความสนุกสนาน เรื่องเบาสมอง	10	-	51	54	39	46

จากตารางที่ 25 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ
กับผู้อ่าน ที่มีต่อปริมาณของเนื้อหาแต่ละประเภทที่นำเสนอในฉบับแยกส่วนจุดประกาย
จะเห็นได้ว่า ในขณะที่ไม่ปรากฏว่ามีกองบรรณาธิการคนใดเลยที่เห็นว่าจุดประกาย
เสนอเนื้อหาที่มุ่งกระตุ่นสำนึกทางสังคมในปริมาณที่มากเกินไป แต่ผู้อ่านจำนวนถึงร้อยละ
34 กลับเห็นว่าจุดประกายเสนอเนื้อหาที่กระตุ่นสำนึกทางสังคมมากเกินไป และ

ในกลุ่มที่แสดงความเห็นต่อเนื้อหาที่กระตุนสำนักทางสังคม ผู้อ่านร้อยละ 47 เห็นว่านำเสนอได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเนื้อหาประเภทนี้น่าเสนอในปริมาณที่เหมาะสมแล้ว มีจำนวนถึงร้อยละ 77 สัมพันธ์กับการแสดงความเห็นของกองบรรณาธิการ (ตารางที่ 27) ที่จัดให้เรื่องที่มีงกระตุนสำนักทางสังคมเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับฉบับแยกส่วนในอันดับที่ 1 ในขณะที่ผู้อ่านจัดเนื้อหาประเภทเดียวกันนี้อยู่ในอันดับที่ 5 นั่นแสดงว่ากองบรรณาธิการ รวมไปถึงนโยบายของฉบับแยกส่วนจุดประกาย ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่มีงกระตุนสำนักทางสังคมมาก แม้จะปรากฏเนื้อหาประเภทนี้อยู่ในอันดับกลางๆ คืออันดับที่ 6 เนื่องจากผู้วิจัยใช้เกณฑ์ว่าจะต้องแสดงให้เห็นถึงการกระตุนสังคมอย่างเด่นชัด ด้วยถ้อยคำหรือการแสดงออกอย่างเป็นรูปธรรม แต่จากการวิเคราะห์ในรายละเอียดพบწყที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ คือ มีเรื่องที่มีงกระตุนสำนักทางสังคมจำนวนไม่น้อย ซึ่งผู้เขียนไม่ได้นำเสนออย่างตรงไปตรงมา แต่ใช้วิธีนำเสนอข้อมูลเรื่องราว หรือพรรณนาแทน ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าผู้อ่านจำนวนหนึ่งจะรู้สึกว่าการนำเสนอเนื้อหาประเภทดังกล่าวมากเกินไป

สำหรับเนื้อหาอีกประเภทที่ใหข้อมูลที่น่าสนใจ คือ เรื่องที่แสดงความคิดเห็นหรือจุดยืนของผู้เขียน พบว่าจากมุมมองของกองบรรณาธิการว่าครึ่งหรือร้อยละ 54 เห็นว่าจุดประกายนำเสนอเนื้อหาที่แสดงจุดยืนของผู้เขียนน้อยเกินไป ในขณะที่ผู้อ่านส่วนใหญ่ร้อยละ 69 เห็นว่าเหมาะสมแล้ว มีเพียงร้อยละ 15 เท่านั้นที่มองว่าเนื้อหาประเภทนี้ยังมีการนำเสนออยู่ และผู้อ่านยังได้จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาที่แสดงจุดยืนของผู้เขียนไว้ในลำดับสุดท้ายด้วย ในทำนองเดียวกันเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ด้อยโอกาสหรือชนชั้นกรรมาชีพ กองบรรณาธิการแสดงความเห็นว่ายังมีการนำเสนอเรื่องนี้เล็กน้อยเกินไปถึงร้อยละ 54 แต่ผู้อ่านส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 64 กลับมองว่านำเสนอในปริมาณที่เหมาะสมแล้ว

ในด้านรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา ผลปรากฏว่าผู้อ่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกับปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอ นั่นคือ พอใจกับการเขียนด้วยภาษาที่เรียบง่าย

มากเป็นอันดับที่ 1 แต่กระนั้นจากการวิเคราะห์เนื้อหาโดยละเอียดพบว่า ส่วนหนึ่งของการรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่ายนั้น คือการเขียนรายงานธรรมดา และการถอดความจากเทป หรือร้อยเรียงความคิดเห็นจากบุคคลต่างๆ ที่แม้จะไม่เย็นเยือกเกินไป แต่ก็ยังขาดความกระชับในการนำเสนอ ขณะเดียวกันกองบรรณาธิการเห็นว่าควรเขียนด้วยวิธีใดก็ได้ให้เหมาะสมกับสาระที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณา ร่วมกับการสัมภาษณ์ความคิดเห็นและการร่วมฟังการประชุม พบว่ากองบรรณาธิการให้ความสำคัญกับลีลาการเขียนไม่น้อยไปกว่าเนื้อหาของเรื่องที่น่าสนใจทีเดียว

ประจวบ วัจจา หัวหน้าข่าวบกเล่าว่าก่อนหน้าี่จุดประกายเคยมีการประชุม เพื่อแสดงความเห็นเกี่ยวกับการเขียนของนักเขียนนักข่าวแต่ละคน ประมาณ เดือนละ 1 ครั้ง (ปัจจุบันไม่มีการประชุมดังกล่าวแล้ว) นอกเหนือจากการประชุมปกติ เพื่อวิพากษ์วิจารณ์แนวการเขียน โดยส่วนใหญ่จะเห็นว่า การเขียนแบบรายงานข่าวนั้นไม่น่าอ่าน นักเขียนควรจะมีเทคนิคหรือลูกเล่นที่ทำให้คนอ่านรู้สึกเพลิดเพลินกับการอ่านพร้อมไปกับสาระที่น่าสนใจด้วย ท่านองเดียวกัน ยุวดี มณีกุล หนึ่งในนักเขียนนักข่าวจุดประกาย ได้กล่าวถึงการเขียนของตัวเองว่าจะพยายามหาวิธีการเขียนรูปแบบใหม่ๆ เสมอ เพื่อให้เรื่องที่น่าสนใจมีความน่าสนใจ

พร้อมกันนี้บรรณาธิการจุดประกาย ได้แสดงความคิดเห็นว่า "ให้ ความสำคัญกับคุณภาพประเด็นกับคุณภาพของการเขียน 50:50 สารคดีไม่ควรที่อ่าน แต่ก็ไม่ควรใช้สำนวนลีลาที่คนอ่านจนเบื่อ ที่นี้การใช้ภาษามันแล้วแต่เรื่องด้วย จริงๆ ควรจะกระชับและใช้ภาษาน่าอ่าน แต่ไม่ได้จำกัดแนวการเขียน ขึ้นอยู่กับเทคนิคของนักเขียนเอง"

นอกเหนือจากนี้ผลการเปรียบเทียบยังแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเขียนด้วยลีลาสนุกสนาน ผู้อ่านและกองบรรณาธิการเห็นสอดคล้องกันคือให้ความสำคัญไว้ในระดับที่ 4 ส่วนการดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีการนำบุคคลมาเดินเรื่อง ผู้อ่านและกองบรรณาธิการจัดไว้ในระดับสุดท้าย แต่ในส่วนของเนื้อหากลับพบ

ว่ามีรูปแบบการเขียนด้วยลีลาสนุกสนาน เป็นกันเองน้อยกว่าการดำเนินเรื่องในรูปแบบของเรื่องสั้น ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ อมรรัตน์ หมุดทอง นักเขียนนักข่าวที่มีหน้าปกแสดงความเห็นว่า การเขียนอย่างเป็นกันเองกับคนอ่าน โดยอ่านจะให้ภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน หรือในลักษณะของคอลัมน์ในของนิตยสาร อาจจะไม่ค่อยเหมาะกับจุดประกาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน สำหรับการเขียนโดยเน้นการพรรณนาสร้างบรรยากาศของเรื่อง กองบรรณาธิการจัดอันดับได้ตรงกับปริมาณของเนื้อหา คือ อันดับที่ 3 ต่างจากผู้อ่านที่เห็นว่า รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาดีดั่งกล่าวมีความเหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกายน้อย คืออยู่ในอันดับที่ 5 ดังแสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบอันดับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกาย จากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการและผู้อ่าน

รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย		
	กอง บ.ก.	ผู้ อ่าน	เนื้อ หา
*เขียนแบบรายงานด้วยภาษาที่เรียบง่าย การดำเนินเรื่องกระชับ ไม่เน้นการพรรณนาบรรยากาศของเหตุการณ์	2	1	1
*เน้นการพรรณนาสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ	3	5	3
*ดำเนินเรื่องด้วยรูปแบบของเรื่องสั้น มีการนำบุคคลเป็นตัวเดินเรื่อง	6	6	4
*ประกอบด้วยความคิดเห็นของผู้เขียน วิพากษ์วิจารณ์ มีลักษณะพูดคุยกับผู้อ่านโดยตรง	5	3	2
*เขียนด้วยลีลาสนุกสนาน สร้างความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเองกับผู้อ่าน	4	4	5
*เขียนด้วยวิธีใดก็ได้ที่เหมาะสมกับสาระของเรื่องที่น่าสนใจ	1	2	-

การทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 27 (1) เปรียบเทียบอันดับความสำคัญของลักษณะเนื้อหา ของฉบับแยกส่วน
จุดประกาย จากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหา และผู้อ่าน

ลักษณะเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย		
	กอง บ.ก.	เนื้อ หา	ผู้ อ่าน
สารคดีเชิงข่าวหรือสารคดีประกอบข่าว	4	2	6
สารคดีความสนใจทั่วไป	3	3	4
เรื่องที่แสดงความคิดเห็น/จุดยืนของผู้เขียน	7	5	11
เรื่องที่ไม่แสดงจุดยืนของผู้เขียน	11	7	10
เรื่องที่มุ่งกระตุ้นสำนึกทางสังคมอย่างเด่นชัด	1	6	5
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน	2	8	2
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นสูง	9	11	9
นำเสนอเรื่องราวของชนชั้นกลาง	7	10	8
นำเสนอเรื่องราวของกรรมราชชีพ/ผู้ด้อยโอกาส	6	9	7
เน้นการให้ข้อมูลความรู้	5	1	1
ให้ความสนุกสนาน เป็นเรื่องเบาสมอง	9	4	3

ตารางที่ 27 (2) เปรียบเทียบอันดับความสำคัญของสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา
ของฉบับแยกส่วนจุดประกาย จากความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหา และผู้อ่าน

สาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา	อันดับโดยเฉลี่ย		
	กอง บ.ก.	เนื้อ หา	ผู้ อ่าน
เสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ๆ หรือเรื่องทั่วไปแต่นำเสนอในมุมมองใหม่	1	3	1
อธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ รายงานความคืบหน้า หรือแสดงให้เห็นถึงปัญหาของเรื่องราวที่เกิดขึ้น	2	1	2
เสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ และ/หรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำมาเสนอ	4	4	4
เสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ รวมทั้งนักวิชาการ	3	2	3

จากตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบการจัดอันดับความสำคัญของเนื้อหาแต่ละประเภท ระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ กับเนื้อหาของฉบับแยกส่วนจุดประกาย และความคิดเห็นของผู้อ่าน พบว่าทั้งสามกลุ่มมีความเห็นตรงกันเพียงเรื่องเดียว คือ เห็นว่าสาระสำคัญของเนื้อหาประเภทที่มีความสำคัญต่อการนำเสนอของฉบับแยกส่วนจุดประกายน้อยที่สุด ในอันดับที่ 4 คือ เรื่องที่นำเสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ และ/หรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำเสนอ

ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ และเนื้อหา บปรากฏว่ามีสอดคล้องกันในสองส่วน คือ สาระคดีความสนใจทั่วไป คือ

จัดอยู่ในอันดับที่ 3 เหมือนกัน และเนื้อหาประเภทที่นำเสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบหรือให้ทางออกกับเรื่องราวที่นำมาเสนออยู่ในอันดับที่ 4 ขณะเดียวกันข้อที่กองบรรณาธิการ มีความเห็นต่างจากเนื้อหาที่ปรากฏมากที่สุด คือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งกองบรรณาธิการได้จัดลำดับความสำคัญไว้ในอันดับที่ 2 แต่ปริมาณของเนื้อหากลับปรากฏเป็นอันดับที่ 8 และในส่วนของกรนำเสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ๆ กองบรรณาธิการได้จัดลำดับให้เป็นสาระสำคัญที่เหมาะสมกับฉบับแยกส่วนจุดประกายเป็นอันดับที่ 1 แต่จากการวิเคราะห์เนื้อหากลับพบเนื้อหาประเภทนี้จำนวนไม่มากนัก คืออยู่ในอันดับที่ 3

สำหรับความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่ปรากฏ กับความคิดเห็นของผู้อ่าน พบว่าปริมาณเนื้อหาที่ปรากฏตรงกับความต้องการของผู้อ่าน คือ เรื่องที่เน้นการให้ข้อมูลความรู้ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 1 และเนื้อหาที่นำเสนอประเด็นความขัดแย้ง ซึ่งผู้อ่านจัดว่าเป็นสาระสำคัญของเนื้อหาที่ต้องการเป็นลำดับสุดท้าย คืออันดับที่ 4 เท่ากับปริมาณเนื้อหาประเภทนี้ที่พบน้อยที่สุด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นต่างกันมากที่สุด คือการนำเสนอเรื่องที่แสดงจุดยืนของผู้เขียน ซึ่งปรากฏในเนื้อหาเป็นอันดับที่ 5 แต่ผู้อ่านให้ความสนใจเป็นอันดับสุดท้าย คืออันดับที่ 11 และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ที่พบในอันดับที่ 8 แต่ผู้อ่านให้ความสำคัญในอันดับที่ 2

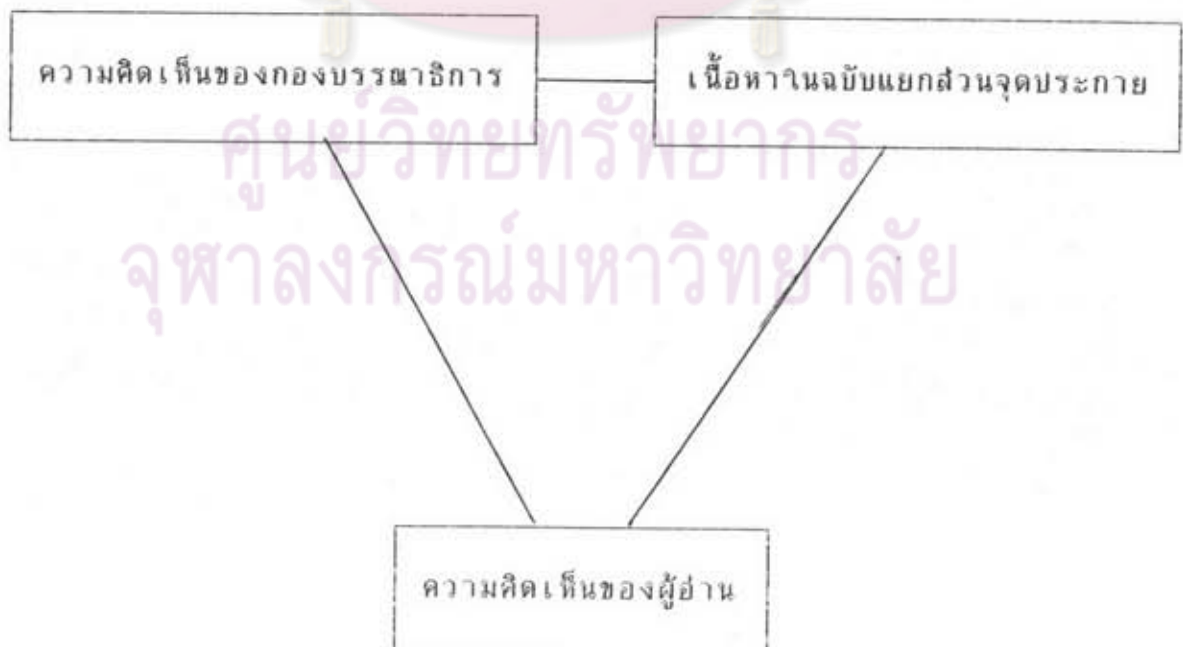
ในส่วนสุดท้ายคือความคิดเห็นของผู้อ่าน กับความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ พบว่าทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารมีความเห็นตรงกัน คือ ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือเป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นอันดับที่ 2 โดยในส่วนของสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา ผู้อ่านและกองบรรณาธิการมีความเห็นตรงกันทุกข้อ นั่นคือ จัดให้การเสนอเรื่องราว ประเด็นใหม่ หรือมุมมองใหม่ เหมาะสมกับลักษณะของฉบับแยกส่วนจุดประกายมากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ส่วนการอธิบายความ ให้ข้อมูลความรู้ อยู่ในอันดับที่ 2 การนำเสนอทัศนะอย่างหลากหลายของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเหตุการณ์อยู่ในอันดับที่ 3 และการเสนอประเด็นความขัดแย้ง พร้อมแสดงความคิดเห็นประกอบ จัดไว้ในอันดับสุดท้าย นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า กองบรรณาธิการมี

ความคิดเห็นแตกต่างจากผู้อ่านมากที่สุด คือเนื้อหาประเภทที่ทำให้ความสนุกสนาน ผ่อนคลาย และเป็นเรื่องเบาสมอง ซึ่งกองบรรณาธิการไม่ได้คำนึงถึงมากนัก จัดให้อยู่ในอันดับที่ 9 แต่ผู้อ่านกลับให้ความสนใจมากพอสมควร คืออยู่ในอันดับที่ 3

อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของ

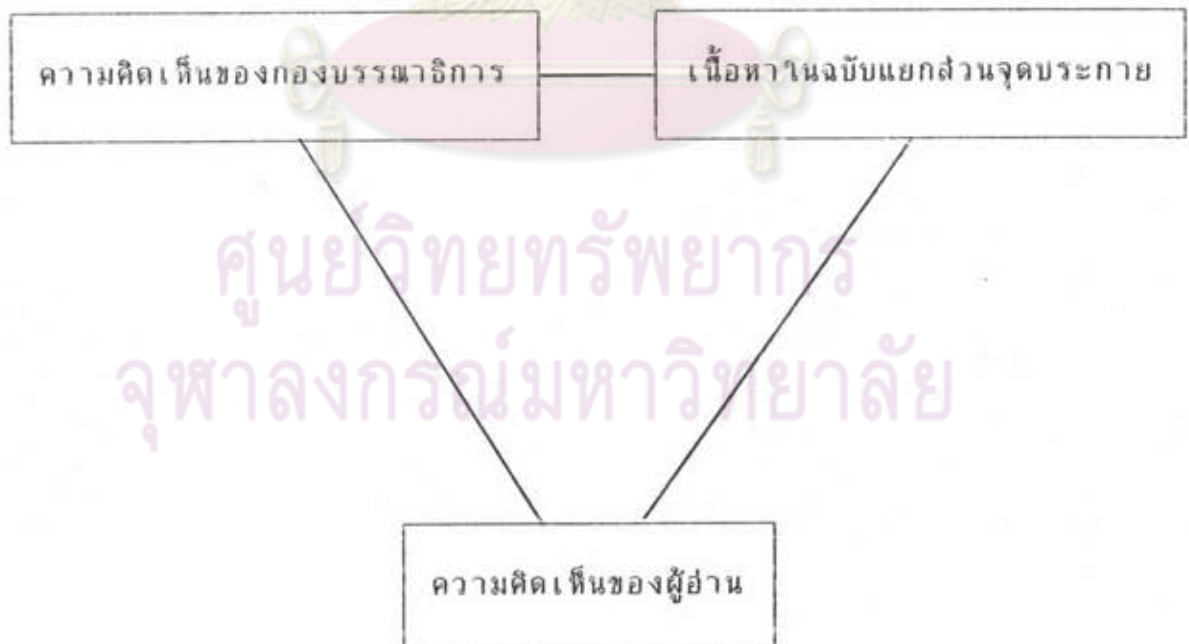
- 1) ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ กับ เนื้อหาที่น่าสนใจในฉบับแยกส่วนจุดประกาย
 - 2) เนื้อหาที่น่าสนใจในฉบับแยกส่วนจุดประกาย กับ ความคิดเห็นของผู้อ่าน
 - 3) ความคิดเห็นของผู้อ่าน กับ ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ
- ซึ่งแบ่งออกเป็นสองส่วน คือคำสัมภาษณ์ของความสัมพันธ์ในแต่ละคู่ต่อลักษณะเนื้อหา และคำสัมภาษณ์ของความสัมพันธ์ในแต่ละคู่ต่อสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา
- สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้วางแผนภาพข้างล่าง

คำสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการกับเนื้อหา และความคิดเห็นของผู้อ่าน เกี่ยวกับลักษณะเนื้อหา

จากแผนผังแสดงความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ กับเนื้อหาที่น่าสนใจฉบับแยกส่วนจุดประกาย และความคิดเห็นของผู้อ่านเกี่ยวกับลักษณะเนื้อหา พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า กองบรรณาธิการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจฉบับแยกส่วนจุดประกาย น้อย ($\rho = 0.327$) แสดงให้เห็นว่ากองบรรณาธิการไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการของตน ส่วนเนื้อหาที่ปรากฏมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อ่านในระดับปานกลาง ($\rho = 0.490$) กล่าวได้ว่าเนื้อหาที่น่าสนใจตรงกับความสนใจของผู้อ่านในระดับหนึ่งเท่านั้น ขณะที่ตัวกันกองบรรณาธิการมีความเห็นสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้อ่านค่อนข้างมาก ($\rho = 0.587$) ซึ่งให้เห็นว่ากองบรรณาธิการและผู้อ่านมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการกับเนื้อหา และความคิดเห็นของผู้อ่าน เกี่ยวกับสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา

จากแผนผังแสดงความสัมพันธ์กัน ระหว่างความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ กับเนื้อหาที่น่าสนใจฉบับแยกส่วนจุดประกาย และความคิดเห็นของผู้อ่าน เกี่ยวกับสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของกองบรรณาธิการสัมพันธ์กับเนื้อหาที่น่าสนใจค่อนข้างน้อย ในระดับเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้อ่านกับสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหา ($\rho = 0.4$) ซึ่งให้เห็นว่าเนื้อหาที่ปรากฏในฉบับแยกส่วนจุดประกาย ตรงกับความคาดหวังของกองบรรณาธิการและผู้อ่านเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้อ่าน และความคิดเห็นของกองบรรณาธิการสัมพันธ์กันในระดับสูงสุด ($\rho = 1$) กล่าวคือกองบรรณาธิการและผู้อ่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาตรงกันทุกประการ

ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยเพียงบางส่วน นั่นคือ ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้อ่าน แต่สัมพันธ์กันน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่ค่อยสัมพันธ์กับเนื้อหาที่น่าสนใจฉบับแยกส่วนจุดประกาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย